

Nemzeti jatekszini tudositas (Anzeiger des Nationaltheaters)

Werfer

Kassa 1830-31

Signatur: 55543-B

Barcode: +Z168666104

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ168666104>

Umfang: Bild 1 - 78

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

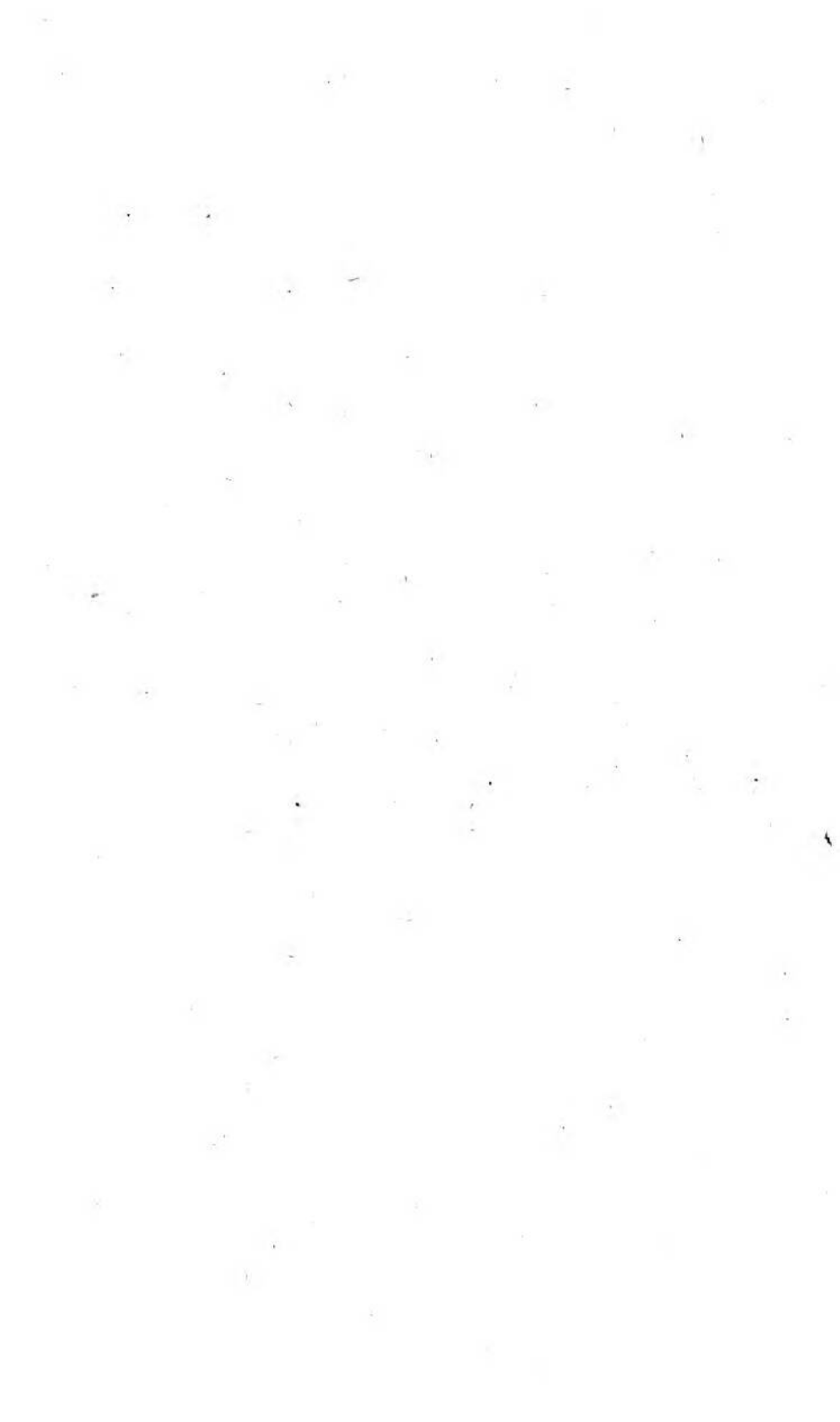
KAIS. KÖN. HOF. BIBLIOTHEK

55.543-B

Alt-

~~43.0017.~~

55543-B.

NEMZETI JÁTÉKSZINI
TUDÓSITÁS.

16 Számban.

IRTA

KERESZTSZEGHI ÉS ADORJÁNI

GRÓF CSÁKY THEODOR.

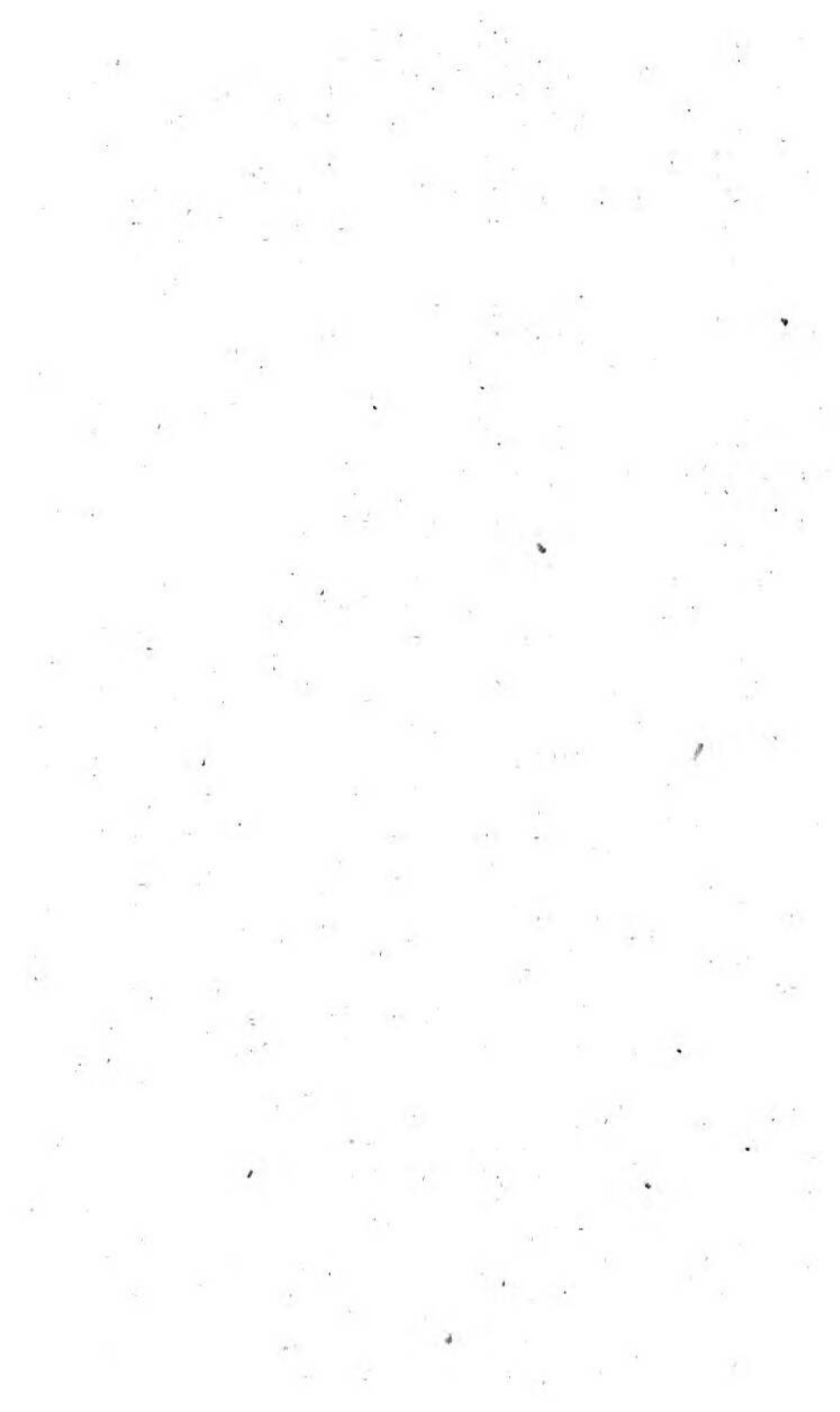
183^o_{I.}

KASSÁN

Nyomtatta Werfer Károly Cs. Kir. priv. Akad. Typographus.

NEMZETI JÁTÉKSZINI TUDÓSÍTÁS.

I-ső Szám.

KASSÁN, Szombaton December 11^{kén} 1830.

Magasztalásnak, és ótsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—c.

Egy szép mesterséget becsülni tudó közönség mint a' mienk, igaz jusson számot tarthat azon fáradozásokra és munkásságokra, mellyek a' helybeli Nemzeti Színjászó Társaság által olly dícséretes igyekezettel telyesítettnek; hogy azon kedvező elfogadásra, mellyet már eddig tapasztalt, magát még inkább érdemesíthesse; de mind a' mellett azonban, az Igazgatóság' minden felügyellése 's gondossága mellett is, a' néző közönség várakozásának ellenére itt-ott, néha-néha nem kevés híjánosságok 's botlások történek, mellyek azután egy szemérmes intés által helyre pótoltnak, és épen ez a' célja e' jelenlévő Vizsgáló Írásnak, melly időről- időre gyümölcs termés végett elébe terjesztetik Kassa lakosinak, hogy análfogva Játékszínünk annyival inkább a' tökéletesedés' felsőbb lépcsőjére juttathassék.

Nem célja ennek, az egyes ítéleteket sorompó közé szorítani, vagy azokon mint egy uralkodni, sem nem azért hozódik-be, hogy ez által a' Színjászók elkedvetlenítettessenek és sértegettessenek; vagy pedig megdícsértetésöknélfogva hiukká tétettessenek és a' szép-mesterségben mintegy elaltatódjanak: hanem hogy a' mi csekély ítéletünk után a' Színjászók, a' beunek tapasztalendő híjánosságok' megismerésére figyelmesebbek légyenek, és análfogva azoktól magokat óvni törekedjenek; a' néző Közönség ellenben, az egyes Tagok' igyekezetére és érdemére figyelmeztetvén, azon fáradságtól mentt lehessen, melly szerént egyik vagy másik Színjászónak valamely megjegyzésre méltó intést adjon, a' nélkül hogy azt jó móddal oktatni tudná.

A' feltétel szerént ugyan úgy volt elhatározva, hogy első Decembertől kezdve fog ítélet alá vétetni minden előadandó Játék, kivévén a' legcsekélyebb 's mit sem jelentő Darabokat; de még sem tartóztathatjuk - meg magunkat a' Dériné Asszony részére TITUS' KEGYESSÉGE nevezet alatt előadott Dall-játékból egy kis rövid és csak futólag teendő észre vételeinket az olvasó Közönséggel közölni. — Ezen Mozarttól szerzett és igen jelesen írott, de a' mostani könnyebb ízléshez nem mért Dall-játékot, sokkal nehezebb megtanúlni, mint akármelly más Rossinitől való Darabokat, mellyek-

nek hangicsálási igen könnyen a' fülekbe hatnak, és azoknak gyakori visszazonozásai a' megtanulást felettébb nagyon könnyítik; és még is az igen rövid idő alatt eljátszódott, még pedig egész gyorsasággal, és mind a' karénekek, mind az egyes ének Darabok igen jól előadódtak. D é r i n é Aszszony, kinek munkás szorgalma és jeles tehetsége, kiváltképen az öltözet mesterségben eléggé esméretes, mind a' Dall-játék' kiválasztásában, mind öltözetében egészen bebizonyította azt a' megkülömböztetett tiszteletet és figyelmet, mellyel ő a' Közönség eránt mindenkor viseltetik. K u b a i n é Aszszony szinte kellemesen és jól énekelt. — P á l y Úrnak azon választásával, hogy között nad-rághoz (Trikot) topánkát vett (melly a' Rómaiak' meztelen lábát ábrázolta volna) egyáltaljába meg nem egyezhetünk, holott a' Sextus' lábbelijét például vehette volna magának; de Játékja is azon esetre alkalmatosságot szolgáltatathatna a' panasza, ha az embernek azt megkelletik felőle jegyezni, hogy ő, a' Színjátésközi tehetsége' híjánosságát, sem az éneklésben kellő nagyobb igyekezet, sem az öltözetben szükséges csínosság és a' már majd tulajdonává tett gondatlanság eltávoztatás által is egyáltaljába nem akarja helyre pótolni; holott ő tőle mint közép hangon éneklőtől, (Tenorist) ki a' Dall-játékokban első felvett Személyt játszik, annival nagyobb pontosságot, az életkor' szokásaira, a' mellyben a' Darab előadódik, szorosabb vigyázatot nagyon méltán várhatni, mellyet mi a' második Személyektől és Karénekesektől már nem kívánunk meg olly szorosán. Sajnáljuk, hogy S z e r d a helyi Úr, kinek éneklése, és öltözetbeli tisztasága a' Közönség előtt mindég kellemes, ezen Dall-játékban olly igen keveset énekelt. K l á r a Leány-aszszony pedig, ezen estvén fellette szerencsétlenül választotta öltözetét; melly fej-ékességével (Coeffure) egészen megegyezett. P á l y n é Aszszony ugyan jobban volt öltözve; de mégsem tetzőleg nézett-ki. Az utolsó Jelenésben a' Tanács ülése' valamint a' Capitolium' égése is helyesen volt előadva, és bár ha azok nem hasonlók is a' nagy Városi előábrázolásokhoz, azért az igazság hozza magával, hogy ne kívánjunk felesleg valókat.

Csütörtökön, November 25-kén CORVINUS MÁTYÁS, *Hazai-Darab adódott elő.* K á n t o r n é és Ú j f a l u s i n é Aszszonyok, mind ketten kellő helyeken voltak. — K u b a i Úr már jóval is kevésbé. — S z e n t p é t e r y Úr Mátyás Királyt igen eleve előábrázolta, s öltö-zete is egészen eredetiképen volt. — U d v a r h e l y i Úr az öreg Zápolyát méltóságához illendő módon játszotta, csak az a' nagy-kár és fogyatkozás, hogy ezen, különben igen gyakorlott jó Játéskö, néha-néha a' maga Rolléját épen csak nagyjából tanulja-meg; a' mit B a r t h a Úrnak is szinte úgy szemére lehet vetni, annival inkább pedig, mivelhogy ezen hibán egy kis igyekezetnél fogva nagyon könnyen segíthetnének.

Szombaton, November 27-dikén GRÓF BENYÓVSZKY adódott-
elő. Ezen már igen isméretes Játék, a' felvett Személyek' válto-
zásánál fogva egy kis kellemes ingert okozott. Szentpéteri
Úr máskor a' Grófot, most pedig az Igazgatót (Gubernator) igen je-
lesen ábrázolta elő; Bartha Úr a' Grófot, hasonlóképen a' Közönség'
megelégedésével játszotta. Csak az a' nagy kár, hogy Stepanof fel-
vett Személye, melyet sokkal inkább Bartha Úr Személyében kíván-
tunk volna látni, épen nem helyesen adódott-elő. Az Egresi igye-
kezetét minden maga alkalmaztatásában megismerjük, és ő több ma-
gához illő felvett Személyeket csak nygán jól is játszik; de a' Ste-
panof vad, durva 's kegyetlen módja, nékie egyáltalába nem tulaj-
dona. — Megyeri Úr, mint Hettmann épen a' maga eredeti való-
ságában volt. — Dériné Asszony ismét a' legjobb ízléssel volt öl-
tözködve; játékja, mint rendszerént szokott lenni, helyes és igen
erányos volt.

Vasárnap, Nov. 28-kán Szentpéteri Úr különös hasznára
A' CSÖRGŐ SAPKA, bűbajos Játék hirdettetett-ki énekléssel. Mi azon-
ban nem kevésse el iszonyodtunk azon, hogy a' hasznat vevő, ki a'
Vitézi Játékban különben olly igen kitündöklő, és a' kitől mi minden
esetre egy egészen új és valamit jelentő Darabot vártunk volna; még
is a' néző Közönség előtt egy olly felettebb csekély, üres, régi hí-
jába valóságot terjesztett-elő. Úgy látszik hogy ő ezzel csak próbát
kívánt tenni: ha vallyon a' néző Közönséget a' Játék Darab e, vagy a'
Szinjátzó' nevezete csábítja 's csodíttá a' Játékszinbe. Ez úttal nygán
meglehetősen célját érte, mert a' ház egészen tele volt; de a' Szép-
mesterségre nézve még csak legkisebb nyereség sem lett, és épen
nem a' Játék' érdeme, hanem egyedül csak a' vasárnap okozta azon
számos összejövetelt. Egy pár új festésű omladékoknál, és vár fa-
laknál egyéb nem is járult a' vén lerokadt alkotmányhoz, és ezen
estvén senki se tette magát annyira érdemessé mint T e l e p i Úr, a' kit
mi csudálunk hogy igyekezete annyira sikeres lett, melly szerént
némelly felvett személyein kívül, mellyeket ő játszott, olly sok féle
Szin változtatásokat helyesen elő tudott állítani.

Magáról nygán a' Játék Darabról valamint szinte anak telyesi-
téséről is nem lehet mondani, hogy anak a' néző Közönséggel megked-
veltetésére nem fordítódott volna elegendő igyekezet, azt látta az
ember, és ha ezen Darab a' bérletbeli Játékok között adódott volna
elő, úgy a' Karokra nézve (Galeria), kivált hogy vasárnap volt, a'
meltán ócsárlásnak elejét lehetett volna venni.

Hétfőn, November 29-dikén elő adódott: A' TATÁROK MAGYAR
ORSZÁGBAN. Itt a' Személyek' kiosztásában nem kevés hiba tör-
tént, Szákfy Úr, ki eléggé láttatta azon igyekezetét, melly szerént
felvett személyét jól játszani törekedett; még gyakorlatlan Játékos

arra, hogy ifjúságát megöregbíthesse, és egy legalább is 40 esztendő Atyát jól elő ábrázolhasson, az ő felettébb fiatalkori testállása nehezé tette neki azt az elváltozást. — **Bartha** Úr eleinte a' maga ékes öltözetével és nemes maga tartásával egészen meglepte a' nézőket; de ha az ember azt gondolóra vette, hogy ő már régibb időtől fogva Tatár rabságban szenvedett, azon durva emberektől ide 's tova hurczoltatott, 's leginkább erdőkben és táborokban tartózkodni kényszerítettett: tehát fényessége már szembetűnő zavart okozott, és még inkább azon pompás fő fedezője, melyet még mai világban is csak a' legnagyobb 's legjelesebb pompák' alkalmával szokás hordozni. **A' Játékszíni** előmutatásokat mindég a' környüállásokhoz kell alkalmaztatni és azokkal egyyesíteni. — **A' Bartha** játékja különben jó volt; az **Udvarhelyi** pedig ön halála' elő ábrázolásában különösen tetszett.

Kántorné **Aszszony**, kinek játszását jónak látni már szinte megszoktuk, kívánságunkat ez úttal is kielégítette, csak abban hibázott, hogy a' midőn az **Urak** a' várból a' felrántó hídon keresztül mentek, ott későbbben neki is megkellett volna jelenni, épen nem természetes volt, hogy ő az erdőből oldalról lépett-fel. — **Újfalusiné** **Aszszony** igazi csinosan volt öltözve, és kiváltképen ezen estvén nagyon tetszett. **A' többiek** játékjaikat meglehetősen alkalmaztatták az egészhez. — Egyébiránt igen kellemetlen az, hogy a' **Statisták** nagyon kevésé vagnak oktatva, és magok sem tudják mit kelljen tenniük; minélfogva csak a' **Közönség'** nevétségére teszik-ki magokat, melly azután még az **érzékeny Játék'** komolyságát is megháborítja, 's így az **Igazgatóság'** részéről igen kevés figyelem láttatik lenni.

Kedden, November 30-dikán A' HÓ, Dall-játék terjesztett elő. Auber munkája. Ez a' szép 's kellemes Dall-játék a' múlt Esztendőben is előadódott már a' mi Játék színtünkön, és mindenkor jobban mint e' jelen esztendőben; bizonyosan az az oka, hogy mivel ez a' Játék már hosszabb időtől olta nem játszódott: az ahoz megkívántatott próba nem tétetett-meg olly kelletihezképest, hogy az egész tökéletességgel előterjesztethetett volna. — Kívánni lehetne, hogy **Pály** Úr mindég olly szépen öltözködve állana elő mint ma volt. — **Szerdahelyi** Úr a' maga felvett Személyében igen jól állott elő, és ha az ember a' **Szevillai** **Borbélyt** és a' **Tolvaj** szarkából **Podestát** kiveszi: ezen Dall-játékban legderekabbúl játszik. Mind a' két előbbi Játékban, de kiváltképen a' **Borbélyt** a' **Közönség'** telyes meglegedésére játsza.

Minekutánna a' **Ns. Regement** **Stabjának** érkezésénél fogva, az eddig nem igen Számos muzsikai kar megszaporitatik: reményljük hogy nem sokára majd más nevezetes Dall Játékok is fognak előadódni.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

2-dik Szám.

KASSÁN, Szombaton December^o 18^{hán} 1830.

Magasztalának, és ócsárlásának
múlhatatlanul kell lenni.

B—c.

Szerdán, December' 1-ső napján. A' KIRÁLYI PARANC SOLAT. *Víg-játék.* Igen jól mulattatta a' Közönséget. — Többen rá fognak még emlékezni, hogy ezen Darab egynehány esztendőök előtt, egy német Színjatszó Társaság által adódott-elő; akkor a' Nagy Fridrik Burkus Király' idejében szokásban lévő öltözetekben jelentek-meg a' Színjászok, melly körül-állás, főképpen az Aszszonyokra nézve (kiket életeknek leg-szebb virágjában illy régi ruházatban látni, valóban ritkaság vala), igen kedvessé tette ezen Játékot a' néző Közönség előtt. — Valamint tehát ma Szilágyi és Pály Urak helyesen valának felöltözködve, ezeknek példájokat a' többi Urak is követhették volna; egyéberánt nem akarjuk ezen szoros kötelességet az Aszszonyokra is kiterjeszteni. — Szentpétery Úr, ki egy Burkus fekete Huszár Ezredének Major Rolléjában jelent-meg, nagyon hibázott több színű magyar ruhában, és német pantalon nadrágban, mellynek ez előtt 25 esztendőökkel a' külföldön még csak híre sem volt, fellépni; ezen helytelenséget tökéletessé tett egy kalpak zöld forgóval, holott arra csak kócsak-toll illett volna. Bár milly' csekélynek tessék is valaki előtt ezen észrevétel, még is igen fontos az öltözetet akár-melly Játékban el nem hibázni, és így ez által is a' Játék-szín' nagyobb tökéletesítésére igyekezni. — A' Játék helyesen ment véghez. Ujfalusyné Aszszony jól játszott. Szentpétery Úr nagy valódisággal adta-elő a' becsületes, egyenes szívű, és egyszer'smind szerelmes Katonát. Szilágyi Úr mint Burkus Király tetszett. — Bartha Úr, ki mindég helyesen játszik, ma is megfelelt várakozásunknak. — Megyeri Úr természetesen és eredetiképen játszotta a' Bárót. A' tőhbi Jászok megfelelték Rolléjoknak.

Tsütörtökön, December' 2-kán. A' KÉT ÖZVEGY. *Víg-Játék 1 Felvonásban.* Alig lehet képzelní vígabb, mulatságosabb és tetszősebb kis Darabot ennél. Kántorné Aszszony ezen jeles Színjatszó! minden lehetséges tökéletességgel adta-elő a' szomorkodó, egy gyáva szeles kérő' megjelenése által felboszszantátott, és a' szép gyászos hasonló érzésű özvegy férjfiú megérkezésével egészen megváltoztatott, végre szeretetében majd nem olvadozó, és az eddig szívében tartott megbol-

dogult Uráról egyszerre megfejtkező özvegyet. Oly természetes volt örömeben, hogy mi is szinte vele egygyütt örültünk. — El nem melőzhetjük Ujfalussy né Aszszonyról is illő említést tenni, ki Roléját enyelgő módon játszotta; különösen nevetséget okozott azon utolsó beszédének jó elő-adása, midőn a' mejképet elolvasztás végett a' kosárba tévén, azt mondotta volna: „Így olvadtok ti mindnyájan férjfiak!”

Ezt követte egy MUZSIKAI EGYVELEG (QUODLIBET). Meg kell vallanunk, hogy ámbár majd mindenütt egy Quodlibet' kihirdetésével a' Közönség (egynehány töbnyire izetlen jelenéseket várván) az unalomtól fél; még is ma várakozásunkat felül-haladta olly módon, hogy a' nézőhelyet a' legnagyobb meglepéssel hagytuk - el. — Legelőször két muzsikát kedvellő Urak egy kettős flóta muzsikázaidot (Concert) által mulattattak bennünket; azt követték többféle mulatságos, és igen jól elő-adódott Jelenések, mellyeket egygyenkint az Olvasó' szemei eleibe terjeszteni, és részenkint magyarázni olly szükségtelen, mint unalmas volna; de szabad légyen nekünk azon ELIZA, és CLAUDIÓBUL való hármás Dallról említést tenni, mellyet Dériné, Kubayné, és Szerdahellyi helyesen énekeltek, és melly Darab a' mi vélekedésünk szerint a' mai Quodlibetben legnevezetesebb volt; a' HÚ FELESÉGBŰL (Sposa fedele) való kettős Dall: Kubayné és Udvarhelyi által szinte még jobban tettsett. — Egy magyar négyes Táncz Szólóssy Úr' igyekezetét mutatta-bé. Egresy Úr ezen tánczban meggyőzött bennünket, hogy ő minden tárgyban egy használható Tagja a' Társaságnak. — Egy mulatságos jelenés Megyeri és Telepi által, nem hibázta-el czélját (a' nevetést); más, Szentpétery és Udvarhelyiné által hasonlóképpen jól ütött-ki. Következésképpen ezen kellemetesen eltöltött estvét az igyekező Társaságnak megköszönhetvén a' Közönség, a' Játéknézó helyből számosan kitódúlt, 's azt különös meglepéssel elhagyta.

Szombaton, December' 4-dikén: A' PULTAVAI ÜTKÖZET. Ezen históriai Darab, mellyet valóban szépen lehetett volna kidolgozni, eredetében a' Szerző által elhibáztatott; nagyon körül-állásos volna az Olvasó' annak meghalgtatásába untatni, a' mit ezen Darab, és annak fordítása ellen mondanunk lehetne; nem igen helyes volt annyi sok idegen szavakat meghagyni, mellyeket töbnyire könnyű lett volna magyarra fordítani, ugymint: PROVINTZIÁK, ARMÁDIA, TRIUMPHUS; meg kell vallanunk: hogy a' mai Játékkal tellyességgel nem voltunk meglepédeve, mert sem a' Darab, és annak által-fordítása; de még leginkább az előadása sem volt tetszős. Mindjárt az elején észre-vettük, hogy Szentpétery 12-dik Károly' elő-adásában mint éltés és kopasz fejű ember jelent-meg, holott a'

Pultavai ütközet' idejében Károly 25 esztendős vala, és 36 esztendős korában már meg is holt; ezen bátor, és kemény szívű Király semmiféle bal sorsú történet által meg nem aláztatott, és azért Szentpétery Úr nem jól játszott azon jelenésben, mellyben a' Király az ütközetnek szerencsétlen kimenetelét megtudja; melly alkalmatossággal ezen hírt inkább boszszonkodva, és maga vitézségében bízva, nékie elkelletett volna fogadni, mint szomorkodással és kétségben eséssel. — Egyéberánt ezen felettébb való pontosságot csak azért kívánja-meg a' Közönség Szentpétery Urtól, mert ő egy valóságos gondolkozó, és maga felvett személyeit többnyire a' tökéletességig előadó Színjatszó; kitől hamarabb várjuk azt, a' mit mástul megkívánni eszünkbe sem jutna. Szilágyi Úr találhatott volna magának egy Svéd Káplár' rolléjához alkalmatosabb öltözetet, mint egy közönséges magyar gyalog Katonáét. — Bartha mint Obester, rangjához képest rosszszúl volt öltözködve, miért nem vett-fel magára fejeér nadrágot és magos német csizmát? — Ezen alkalmatossággal is azt lehetne észre-venni, a' mi a' Királyi Parancsolatban az egyenlő időkori ruházás felül volt mondva. — Szerdahelyi Úr az udvari bolond köntös' helyébe, inkább egy lengyel, vagy muszka ruhát, övet és kalpakot vehetett volna magára; rolléját pedig imitt-amott neveltségesebbé tette, mintsem kellett volna. — Hiba történt abban, hogy Muszka, és Svéd Tisztek egészen egyforma Uniformisban léptek-fel. — Ujfalu siné mint Katona, csínossan öltözködött. — Minthogy pedig többnyire a' katonai Játékok, nem igen tökéletesen szoktak előadódni, azért szükséges azoknak előadására nagyobb figyelmetességet fordítani; az Álfalak közt többet beszéltek, mint a' Játékszínen; hol ismét némellyek, kiknek szokásokban vagyon, rolléjokat nem tudták. — A' Svéd és Orosz katonákat sem lehetett egymástul megkülömböztetni. — Meg vagyunk győződve a' felől, hogy a' mi derék és igyekező Társaságunk, minden illyes hibákat ezentúl el fog kerülni; és mind erre nézve, mind pedig a' tegnapi kellemetes és helyes játék' kedvéért a' többi ezen estve elkövetett helytelenségek' elbeszéléstül magunkat megtartóztatjuk.

Vasárnap, December' 5-kén. Ismét TITUS' KEGYESSÉGE. Dall-Játék. Ámbár Olasz-országban Dall-Játékok nem ritkán 25-ször, és közönségesen 15-ször is egymás után szoktak elő-adódni, mindazonáltal azt már rég óta tapasztaltuk, hogy nálunk ezt tselekedni nem lehetne, sőt Közönségünk rövid idő alatt csak kétszer sem kedvel egy Darabot; ha tehát felveszszük: hogy Kassán igen kedves a' Dall-Játék, és hogy ma Vasárnap volt; könnyen meg lehetett itélni a' néző-hely' üres Padjairul, hogy helyessen mondjuk azt: Títust egy holnap mulva, de nem olly hamar, Bérlet-szünésbe ismét lehetett volna adni; de könnyebb most ezen Játék' kétszeri elő-adása után felőle

ítélni: A' muzsika-kar, és annál inkább a' Dallosok dicséretes igyekezetekért köszönetünket méltán megérdemlették, mert ama első előadás' alkalmával elkövetett hibáit, minden szembetűnő jó akarattal el-mellőzni iparkodtak. P ály Úr az öltözete' rolléjához illendő alkalmaztatására fordította figyelmét. — Midőn tehát minden részre-hajlás nélkül, az igaz ítéletre lekötelve érzük magunkat, meg is kell vallanunk, hogy igen megvalánk elégedve; de fordítsuk szemeinket oda is, honnan származik ezen megelégedés' kútfeje? nagyobb részit köszönnük Hainisch muzsikát Tanító Mester Úr' elfáradhatatlan szorgalmatosságának. Köszönet néki, dicséret, és becsület! —

Kedden, December 7-dikén. Láttuk A' NAGY ANYÁT. Czigler után. Ezen nevezet alatt Koczbeue jeles pennájából is jött-ki egy Darab, melyet becselni nem akarunk, midőn amazt helyesebbnek mondjuk; meglehet: hogy a' mai Játék' jó elő-adása minket ezen ítéletre megvesztegetett. — U d v a r h e l l y i n é a' mai Játék' jól játszotta, nem különben öltözete is helyes volt; azonban arra is emlékeztetnénk ötet, hogy némelykor érthetőbben és hangosabban szöllana. — U d v a r h e l l y i Úr (kinek elő-adása öreg felvett személyekben sokkal tökéletesebb) még is épen nem háborította a' mai Játék' jó előmenetelét. — Bartha megfelelt várakozasunknak. Egressy Úr' elő-adásaiban különösen becsüljük ama' helyes Játékszíni tulajdonságot: az erőltetés nélkül való testi mozoghatást. Telepiné Asszony azon igyekszik, hogy a' Közönséget kielégíthesse; de mindazonáltal néha változtatás végett Klára leány - asszonyt is ehez hasonló Rollékban látni kívánnánk! — Szentpétery a' kemény és becsület szerető Atyát szépen adta-elő. — Ujfalusyné öltözetében ismét jó választást tett. — Úgy tetszik: hogy Méggyeri Úr felvett tömlőcz-tartó személyében, ma legjobban múltatta a' Közönséget.

Szerdán, December 8-dikén. A' FALUSI BORBÉLY. *Víg Dall-Játék 2 Felvonásban.* Ezen régi és minden Játékszíneken ösméretes Játék, mai napon már nem lehet többé megrostáltatásnak tárgya; magyarrá fordítva még csekélyebb a' becse azért is, hogy a' magyar nemzet' komoly karakterében, soha illyes haszontalanságokra hajlandóságnak nyoma nem találtott; mindazonáltal ezen állítás által nem célozunk arra, hogy e'féle Darabok az elő-adandó Játékok' Laistromjából egészen kirekesztessenek. — A' mai elő-adásban láttuk, hogy régi időkori német köntöshez bajusz egyátaljában nem illendő: valamint tehát bizonyosak vagyunk abban, hogy a' Nemzeti Színjatszó semmi *Külföldi* tarsa által nem hagyja magát felül-haladni a' közönséges Játékszíni Rendszabások' megtartásában; úgy nem is kételkedünk abban, hogy a' Kassai Publicum megkívánhatván, és meg is érdemelvén minden tekintetet, nem fog arra kételenítetni: hogy ezen csekélység' elmulasztásában egy elengedhetetlen megvetést, vagy gondatlanságot gyanítson; nem is hihető, hogy ez által valami okra nézve azon Tagok, kiket ezen észre-vételünk illet, többi Társaiktul magokat megkülömböztetni akarnák. —

Észre-vétel: Az első számban az Igazgatóság által értjük a' Regisseur' hivatalt.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

3^{dik} Szám.

KASSÁN, *Szombaton December* 25^{hén} 1830.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

H—c.

Csütörtökön; December 9-dik napján. MINDEN LÉPÉSBEN EGY BOTLÁS. *Vig-játék.* Koczebue munkájának mondatik lenni. — A' mai Játék' elő-adásában semmi nevezetes hibát nem vettünk észre: Bohó Misi' felvett-személye, a' Karokat mulattatni látszott. — Szentpétery az öreg Kún' személyét, szokása szerint helyesen játszotta; Klára leány-aszszony' csinos öltözetében csak azon kis hibát találtuk, hogy haj-ékesítéséhez falun (hol a' Darabjátszatik) a' tollak nem illendők. — Ujfalusyné Aszszony az első öltözetében nem igen tetszett, a' másodikban még is jobban tűnt-elő. Játzásában pedig, az egy becsű lassú járása, egy eleven fiatal leányka felvett személyéhez illendőnek nem látszott. — Ujfalusy és Szákfy Urak csinosan és tisztességesen állottak-elő, és azon szép célra a' többi Tagokkal egygyütt, a' Közönség' meglegedésére törekedtek. —

Szombaton, December 11-dikén. A' BURGUNDIAI GRÓF, a' helybéli közönséges Kórház' hasznára. — Sokkal szegényebbek nyelvünk' szavai; mint-sem hogy eléggépen kifejezhessék a' Közönség' részvételét annak látásával, midőn Elsbeth (Dériné) és Henrik (Bartha) ártatlan, buzgó, és hív szerelmek' ábrázolását olly mesterséges tökéletességre vitték. — Bartha Úr, ki ma eléggépen bemutatatta Játékszíni tehetségét, mind a' kétszer olly csinosan, czifrán és eredetiképen fel volt ruházkodva, hogy erre nézve is bátran egy fő-város' Játékszínére megkülönböztetéssel felléphetett volna. — Dériné Aszszony, remek elő-adásával már meg sem lepte a' Közönséget, mert ösmerős előttünk szorgalma, legjobb izlésű öltözködése, és a' Publicumnak még eddig meg nem csalattatott nagy várákozása. — Ezen

estve különös említést érdemlettek Udvarhelyi (Péter Bátyya) felvett személyében, Szentpétery Hallvilli Kúnoéban, és Szilágyi Blónai Valter rolléjában; Kántorné, Aszszony és Megyeri Úr nevei előttünk elegendő kezessei a' Játék tökéletes jó végben-vitelének. Egy szóval: ezen helyesen elő-adódott, külömben is szépen íratott Darab' eljátszása, olly bájoló erővel elfoglalta részvétellünket, hogy az üres néző-hely szomorú látásául egészen elfelejtkeztünk. — A' Játék' végivel Dériné és Bartha hevensen kihívattatván, az annyira érdemlett jutalmokat megnyerték. Örülhet nemzetünk, hogyha olly módon a' magyar Thália és Melpomene Templomai' némű-némű felemelkedése által, a' tökéletesség' borostyánkoszorújának minél előbb való megnyerésével, hazánk' reménye fogkecsgetetni! —

Vasárnap, December' 12-kén. A' FEJÉR ASZSZONY. Ezen valóságos szép és kellemes *Dall-Játék*, (Boiledieu' munkája) a' mai számos gyülekezetnek helyessen elő-terjesztetett, az elején a' legelső kar-ének nagyon jól össze-hangzott; valamint a' második felvonásnak utolsó kar-éneke (finale) is. — Ugyan ebben a' felvonásban egy kettős Dall (Dériné és Pály által) mind a' muzsikára, mind pedig az eléneklésre nézve, különös tetszéssel fogadódott-el. — Az egész Játék kelletihez képest adódott-elő, az éneklő tagok kielégítettek, és a' muzsika-kar különös dicséretre tette magát érdemessé. Dériné fejékesítéséhez egy pár tollak hibáztak; a' Fejér Aszszony jelenésében földig érő fátyolának kelletett volna lenni. — Pály Úr Angoly Tiszt rolléban erányosan és csinosan állott-elő, de jóllehet útban képzelteték lenni, topánka helyett még is hosszú trikót és cipőt (mint Bécsben George szokott megjelenni) vehetett volna. — Pály Úr igyekezetét mutatta-bé, és éneklése is tetszhetett volna, ha a' második felvonásban a' kótyavetyélés' alkalmatosságával, egynehány hamis hangokat nem ejtett légyen; de mindazonáltal egynehányan őt' megkülömböztetni kívánván, Pály Urat kihívták. —

Hétfőn, December' 13-kán. BOCSKAI ISTVÁN. *Nemzeti Dráma 5 Felvonásban, és Allegória 2 Szakaszban.* Valóban ez egy nevezetes estve volt a' magyar Játékszín Pártfogói' számokra; a' Dráma jelesen van írva, de jelesen is adódott-elő; Társaságunk' derék Tag-

jai igen is alkalmasok, egy Nemzeti Játék' olly jó és eredetiképen való elő-ábrázolására, hogy fogatos és tetszős legyen. Bartha Úr' pompás öltözete, és nemes test-állása kellemes meglepést okozott; a' Bocskai nagy lelkü karaktere igazi remek tökéletességgel Szentpétery Úr által eljátszatván, minden nemes érzésű magyar szívet megindított. Kántorné Asszony (Mária Krisztina Herczegné) egy felséges Jelenés volt előttünk, elő-adásai mindég jelesek szoktak lenni. Klára leány-asszony egy különös jó izlésű házi magyar köntöst, később más fényesebb, de nem kevésbé tetszős magyar öltözettel felcserélte, mellyet a' mostani szabás, a' régi izléssel való megegyeztetésre nézve is, szépnek és helyesnek nevezhetünk. — Egressy Úr (Gróf Csáky) hősi felvett személye' tüzes elő-adása kellemesebb ingert okozott volna, ha öltözete a' többi Színjászok' tőbnyire pompás ruháihoz valamivel erányosabb lett légyen. — Megyeri régen ősmertes színjászói tehetségéhez szabott várakozásunknak tellyesen megfelelt. Telepiné Asszony arra fordítja minden szorgalmát, hogy ő is tehetsége szerint a' nagy czélra munkálódjék. — A' többiek is igyekezeteket nyilván kimutattak. — Vessük már most ítélet alá azon Allegoriát, mellynek elő-ábrázolása által a' Társaság ezen nemes Megye és Város eránt való háládatosságát bé akarta bizonyítani. — Ennek foglalatja vala: hogy a' magyar Thália már elepedni akarván, újra felemelkedett; az ország' géniusa vezeti Abaújvár, és Kassa Várossa Lakossainak pártfogó karjaiba. Mindenek felett Telepi Úr ügyes munkája' felállításával és széjjelterjesztésével érdemessé tette magát. — A' néma példa-játék valódi megigézéssel adódott-elő, és végre a' varázsló görög tűzzel világosított meg. — Csak futólag lehet ezen leírásunk, mert az illyes elő-ábrázolásokat látni kell, hogy sikeres behatást ökozzanak az emberi szíven! szóval: nemzeti Színjászó Társaságunk még inkább a' szembetűnő igyekezetével, ügyességével, és nemes maga rá-tartásával mutatta-bé a' háládatosság' nemes érzését, mint ezen Allegoria' elő-adásával. Bár továbbá is megegygyesült erővel, és hazafiúi szeretettel közös Hazánk' diszére munkálódna. Éljenek a' szép mesterség' gyakorlói!

Ezen alkalommal a' Galleriáról e' következő Öröm - Dall szó-
 ródtott-le, melyet azért kiváutunk ide csatolni, hogy azt vidéki
 Olvasóinkkal is (kiknek kezeikbe talán még eddig nem került) közöl-
 hessük :

Nemzeti Egünket a' míg
 Borította sűrű felbő
 Nem hatott-fel a' Mennyig
 Magyar édes Éneklő
 'S így a' szomorú magányban
 Hemény sorsát átkozva
 Vesztegle a' Szittya Dallos
 Elbusúlva 's habozva,

Már komor Egünk derül, 's víg
 Unokáid imé Árpád!
 Fel a' harmadik égig
 Emelik szavok' hozzád;
 Mert szabadság, hősi szellem,
 Hűség és nyelv, ez a' jel szó!
 Nincs előtte más kellem.
 'S ezért áldoz minden jó.

Istene Magyar hazánknak
 Jövel! ird az Élet könyvben
 Neveket ma a' jöknak
 Abaújt legelsőben!
 Napba fürödött ecsettel
 Abaúj' hegyét szép tettét;
 De Városunk' se felejtse-el,
 Ki önként nyújtá kezét.

NEMZETI JÁTEKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

4^{-dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Junnárius 1-sőjén 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

H—e.

Kedden, December 14-dik napján. Szerdahelyi Jó'seif részére adódott: A' KÖMÜVES és a' LAKATOS. *Dall-Játék 3 Felvonásban, muzsikáját írta Aubér.* Ezen szép elméjű muzsika-szerző munkája, kellemetes nótáival bennünket megerősített róla felvett vélekedésünkben. A' Játékot Szerdahelyi magyarázta, és mint-hogy kinyomtatva találhatik; annak mivoltarulki-ki meggyőződhetik. — A' mai elő-adásban egy kevéssé megütköztünk azon, hogy a' Persiai Herczeg' kastélyának *bóltozatjában* melly inkább egy kősziklás barlanghoz hasonlított, az *ezüst hely-fedő ékesség* (Zuffas) mellett, *rézgyertyatartóban fagygyü-gyertyát* látnunk kellett; de ha ezen jelenésben egy barlang' elő-abrázolása kívántatott volna is, ezzel egyáltalában a' csinos új izlésű asztal, szék és ezüst hely-fedő meg nem egygyezhettek. — A' Darab' tökéletes és egész bátorsággal való elő-adására, még egy pár próbákra is lett volna szükség, és azért ezen Dall-játék minél előbb való ismétítését örömmel várjuk. — Az öltözetekre nézve azon észrevételünk volt; hogy Párizsban és Bécsben, a' Kőműves és Lakatos közönséges frakban; a' Marchése pedig Tiszti öltözetben szoktak megjelenni, és noha nem tagadjuk: hogy a' mai öltözetek Játék-színen tetszősebbek valának; még is a' történt dolognak idejét annyi századokkal (mellyekben az Olasz polgári öltözet; a' Spanyol régi izléssel megegyezett) vissza nem tehetjük; hogy Szerdahelyi Úr' csinos és új öltözetét; valamint a' Lakatosét és Marchesét is igaznak mondhassuk. A' legszebb Dallok valának e' következők: az első felvonásnak első kar-éneke; a' második felvonásban *Dériné Ariája*; egy kettős Dall *Irmá (Dériné)* és *Marchese (Pály)* által; egy más kettős Dall a' Kőműves és Lakatos által, kiknek a' hangmérték (Zaff) után való kafapácsolások ezen muzsika Darabot igen tetszősége tette. — A' harmadik felvonásban egy veszedő kettős Dall *Marianina (Kubayné)* és *Brigitta (Klára)* által oly mulatságos volt, és oly szépen adódott-elő, hogy ezt a' Közönség heves kívánsága mellett ismételteni kellett. — *Kubayné Aszszony*, a' ki

a' Publicum' kedveltje látszik lenni, a' Játék' végével kihívattatván, szerénységét (melly annál dicséretesebb, hogy néki a' Közönség tetszésének öly tagadhatatlan bizonyító jelei vannak) avval mutatta-bé; hogy ki nem jött, jöllehet egy-hangú szíves elfogadásáról bizonyos lehetett volna. —

Szerdán, December' 15-dikén. A' SIKET NEMA. Ezen *Víg-Játék* a' mulattatást mind egygyetlen-egy célját tökéletesen elérte; mert szünet nélkül kacagtunk Megyeri Úr' a' Tisztartó felvett személyében nevetséges megjelenésén; eredeti öltözete, beszédje módja, egy szóval: az egész játékja valóban jeles volt, és egy pár óránknek kellemetes eltöltésére szolgált. — A' többi játzó-személyek is illő említést érdemelnek; kivált Szentpétery és Telepi Urak; Udvarhelyiné és Klára jól voltak felöltöztetve. — Hibának tartjuk: hogy az éjjeli-muzsika alkalmatosságával, a' segítő muzsika-kar, az ál-falak megett nem állítatott-fel, holott a' hozzá tartozandó éneklő-kar is ott volt.

Csütörtökön, December 16-kán. A' DIADEMA vagy az ANGYAL VÁRA. *Andalgó Vitézi Játék három Felvonásban.* — Lehetetlen a' mai Dráma' belső becsérül igaz, velős, de egyszer'smind rövid ítéletet hozni; a' Darab' tárgya magában igen alkalmas egy néző-játéki kidolgoztatásra, találatnak benne több béható pillantatok is, és ha egynehány hihetlenségeket (*Unwahrscheinlichkeiten*) fel nem veszünk, azt értékesnek és becsesnek nevezhetjük; de vallyon hihető é az; hogy egy nagy lelkű kínzott feleség, ki a' méltatlan bánástul, és a' gyötrelemtül életét megvetni, és a' haláltul semmit sem tartani tanúlt, férjének kemény 's fenyegető parancsolatján annyira megütközne, hogy keserves, szív-szagató belső fájdalmi közt az imádott atya ellen, öly természet ellen való szavakat ejtene - ki; de az sem hihető, hogy egy eltökélt gonosztévő mint Richárd öly gondatlan lehetne, és abban a' fontos szempillantatban, öly könnyen a' poharakat elcseréltetné (ezen körül-állást, minthogy a' Dráma legfőbb céljára: a' gonosztévő' megbüntetésére viszen, a' poétai szabadságnak, elnézhetjük); nem is hihető, hogy a' leány 17 esztendők' lefo-lyása után reá nem ösmér az attyára; hogy édes atya az erőszakot észre nem veszi, melly által a' leánya kínzó megeröltetéssel kimondja azon istentelen szavakat. — Ezen Játék' legragyogóbb jelenései következendők: A' Király' Leányával való legelső öszve-találkozása, mellyben Kántorné Aszszony, eltökélt remek elő-adással, rémülés és szív-hasadó belső fájdalmak közt azt mondá: „forró olajban elevenen fogom őt főzetni!” — A' negyedik felvonásban azon jelenés, mellyben a' megsértetett anyai szerelem Albina' lelkében felébreszti haragját és bátorságát, meggyőzött minket a' felől, hogy Kántorné Aszszony a' magyar Melpomene' különös és jeles kedveltje. Vég-

re azon jelenés, mellyben a' Koronát és Királyi pálczát elfogadja, egyszer'smind hatalmárul lemond, az attyára reá ösmér, ez néki megbocsájt, és karjai közzé borul; hathatóssan megindította szívünket, és jelessen adódott - elő. — A' játszó személyek közt ma Kántorné Aszszony megkülömböztetett dicséretet érdemlett, mellyet a' Közönség (heves kihívásával) bé is bizonyított. — Megyeri Úr (Richárd') gonosz karakterét olly valódisággal adta - elő, bogy ma szemünk előtt szinte gyűlöletessé tette magát. — Szentpétery és Dériné Aszszony, szokások szerint kis rolléjokkal is kielégítettek. — Ujfalusy Úr (Gróf Edmund) szép testi - állásával, és csinos öltözetével tett első béhatást, hamar eltörlötte ama' majd tulajdonává tett merő 's magában gyönyörködő, kimértt járásával és maga meghajtásával, holott ezen felvett szokásait, természetes és minden mesterséges erőltetés nélkül való testi mozgásokkal felcserélhetné, melly egy fiatal iparkodó Színjátészónak olly bajos nem lehet, és melly változtatás által, mind ő mind pedig a' Közönség is nyertesek lennének. — A' Játék' folyamatjában elő-fordúlt néma ábrázolatok szépek valának. Telepi Úr elfáradhatatlan munkásságát ismét bemutatta, az első felvonásban felállítatott szép és tetszős dekorációjával, mellyre ezennel az érdemes Közönséget figyelmetessé tenni kötelességünknek tartjuk.

Pénteken, December' 17-kén. A' nemzeti Társaság által adódtak - elő: A' QUAKEREK. Ki eddig azon nemzetnek különös szokásait, gondolkozó módját, és jó erkölcséit nem ösmérte, annak számára nem annyira unalmasnak tartjuk ezen Játékot; külömben is írás-módja helyes, minthogy pedig úgy is ezen csekélységet, mintegy az Alpesi Dallosok' mai elő-adásokhoz tartozandó Toldalékokt tekinthetjük, azért minden további ítéletünket, melly itt' igen helytelen volna, félbe szakasztjuk.

Szombaton, December' 18-kán. A' VENDEGI JUS vagy a' SZABAD SZÁLLÁS, 5 *Felvonásban.* Bizonytalan, hogy mellyik a' mai játszó személyek közzül mindenek felett magasztalást érdemlett; Kántorné Aszszonyé? ki mind öltözetére, mind maga tartására és elő-adására nézve, a' régi vitézi idők' emlékezetét elevenen ébresztette-fel lelkünkben? vagy Szentpétery Úr? kinek nemes lelkű felvett személye és karaktere külömben is részvételt okozott, melly körül-álláshoz járul szokott jó elő-adása, és felettébb csinos, jó izlésű vitézi öltözete; avagy Megyeri Úr? intselkedő, makacs és félénk gyilkos' igen helyes elő-ábrázolásában; vagy pedig Bartha Úr' eltagodhatatlan igyekezete mind elő-adásaira, mind többféle maga költségén szerzett szép és eredeti öltözetire nézve? szívünkben kívánjuk, hogy néki Közönségünk az előforduló alkalmatossággal megelégedését bemutató. Telepi Úr' kormánya alatt az elváltoztatá-

sokban, mind eddig hibát nem találtunk, ma is az első felvonás' dekoráziója az 5-dik felvonásban, a' var' környéke, szépek valának; de még is azt javasolnánk néki, hogy az erdők, vagy kertek' festésében az igen eleven, és világos zöldet egy keveset természetesebb festékek cserélné-fel. — A' Darab magában minden andalgó régi német vitézi szokások' rendszabásai szerint iratott: nem különös ugyan, de meglehető; találatnak benne nemes lelkű, bátor, szerelmes, és gonosztévő személyek; az ártatlanság szenved, de végtére győz, a' Tyrannus kettős viadalban elesik, és a' dolognak megkívántatott jó kimenetele van; azonban észre-vettük: hogy Bartha Úr, rettenetes dühösködésében esküdván, hogy addig sem étellel, sem itallal élni nem fog, míg 's a t. ugyan abban a' jelenésben a' Szarándoktul bort elfogad, és megiszza; a' esillagos ég szolgáljon néki takaróul, ugy-mond: de felhős, menydörgő, zivataros idő lévén — csillagok nem látszat-tak. Ezen helytelen ellenkezéseket nem tudom, hogy kinek tulajdonítsuk? hihetőbb hogy a' Szerző hibájának kelletett lenni. Valamint tehát fentebb is mondtuk: ezen Játék nem a' leghíresebbek között való, még is szép egyben-köttetése, és minden dolognak erőltetés nélkül való felfedezése és végre-hajtása, nem keveset segített Társaságunk' igyekezetének, a' mai meglegedés jutalmának megnyerésére.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

5^{-dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Januárius' 8-dikán 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—e.

Vasárnap, December' 19-dik napján. AZ OLASZNÉ ALGIRBAN.
Nagy Dall-Játék, 2 Felvonásban, írta Rossini, kinek neve elegendő bizonyosság arra, hogy mu'sikájának valóban kellemetesnek kell lenni; már a' Darab magában is mulatságos, valamint azt az aszszonyi török öltözetek is fényessé teszik, de mind ezek nem menthetők ezen Dall-Játékot az által-eséstől; kimondhatatlan kellemetlen behatást tett a' Dey csintalan és helytelen öltözete, melly által Szerdahellyi Úr jó ízlését nem igen bizonyította - bé előttünk, mert a' kopott magyar Zrínyi dolmány, a' fekete bőrös kard - kötő, a' nem igen fényes kaftány és a' t. egy tartomány parancsolójának, egy Töröknek, kinek öltözete közönségesen pompás szokott lenni, egyáltalában illetlen volt. — Dériné Aszszony meg nem felelt várakozásunknak, mert rekedt lévén, a' felette mély hangú Dallokat erőltetéssel énekelte; de külömben is egy fellengő énekesnének épen olly bajos altust énekelni, mint egy közép hangon éneklő Dallosnak mély hangokat előhozni, és azért Dériné, kinek felső hangjai közönségesen sokkal tisztábbak és erősebbek szoktak lenni, az illyes rolélékban soha sem fog tetszeni; de meg vagyunk a' felől győződve, hogy ő is mind ezeket jól tudván, csak azért válalhatta ezen felvett személyt, mert külömben azon szép Dall-Játéknak egészen elkelletett volna maradni. — Szilágyi Úr helyessen értvén a' muzsika szép mesterséghez, Taddeo rolléjában tetszett; de ő is a' második felvonásban kezdett elrekedni. Egy tréfás kettős Dall Isabella és Taddeo közt, legmulatságosabb volt. — A' kar-énekek igen szépek ezen Dall-játékban, de hogy tetszősek legyenek számossabb éneklő-kar kívántatik. — Dériné öltözete pompás volt, Pálné, Klára csinosan állottak-elő, Pály Úr is megfelelt várakozásunknak, hanem minden fej-fedező nélkül, nem csak Algirban tartózkodott, de útra is hazájába elindult: nadrágja német, derekra valója magyar, a' köntös tatár volt. — Lindoro, a' Dey Rab-szolgája lévén egészen Török öltözetben, mind a' Dey' többi szolgáj, csak-hogy

csinosabb köntösben jelen-meg, hogy azoktól magát valamivel megkülömböztesse, valamint azt minden Játékszíneken, a' hol ezen Dall-játék elő-adódik, látni lehet. — Hibáznak a' Színjászó Urak, ha az öltözetbeli helytelenséget csekélységnek tartván, illyes észre-vételünket vagy rossz néven vennék, vagy kész akaratjokat bé nem mutatnák, a' történt hibának más alkalmatossággal való helyre-pótolásával; mert tudva vagyon tudós Olvasóink előtt is, hogy a' leghíresebb Énekes, hamar eltörli a' szép hangjával tett behatást, ha a' Dall-játéknak minden tárgya nincs egybe-köttetésben, és egygyik a' másikkal meg nem egygyez; a' Kassai pallérozott Közönség igen is jól értvén ahoz; hogy (csekély tehetségeinkre nézve) egy Játék' meglehetősen elő-adásától mit lehessen reményleni, felesleg valókat soha sem fog kívánni.

Hétfőn, December' 20-kán. A' SZÉP, és a' RÚT LEÁNY, írta Czigler. Ezen Szerző' munkáiban az a' közönséges hiba, hogy hosszasak lévén, és majd nem 4 óráig tartván; a' legszebb tárgyú Darabot unalmassá teszik a' néző előtt, de ezt ma nem tapasztaltuk, mert jóllehet a' mai 4 felvonású Darabot egygyel meg is lehetett volna rövidíteni; mindazonáltal sokkal mulatságosabb volt, mintsem hogy magunkat csak egy szempillantásig megúntuk volna. A' többféle elő-forduló karakterek, természetes valódisággal voltak lerajzolva, és helyesen elő-adva: Szentpétery a' rajoskodó különcz, (Lord Fitz Harris) felvett személyét, mellynek jeles elő-ábrázolása sok kaczagást és mulattatást okozott; a' Közönség' meglegedésével adta-elő. — Absolon' (Meyeri Úr) megjelenése, és eredeti öltözete által nevetséges és különös volt; Bartha Úr az Angoly Fő-Tiszt komoly, szerelem féltő rollját illendőséggel játszotta, valamint Szilágyi és Egressy Urak is tetszetek. — Ujfalusyné Aszszony a' Mis Molly rolljában, megnyerte a' Közönség' meglegedését, mert a' Darab' végével kihívattatott. — Furcsa volt azon Jelenés, mellyben a' Lord elfelejtkezvén arról, hogy köntösét másnak ajándékozta, reá ösmér és vissza-veszi; Absolon, és az attyának ét-kivá-natra ingerlő vacsorájok kaczagást okozott. Hosszas volna a' mai Játék' minden mulattató Jelenéseit elő-hozni; azért csak egy szóval elő-adására nézve is, azt helyesnek mondjuk. —

Kedden, December' 21-kén. MALVINA, vagy A' BECSÜLET és CSÁBÍTÁS, Klára' részére. — Talán több egymás után elő-adódtott jeles Játékok okozták, hogy a' mai érzékeny-Játék nem annyira elégitett-ki; ámbár a' Jászó-személyek igyekezeteket annak jó véghez-vitelére fordították. — Ujfalusyné Aszszonynak még is fáradságos rollját nagyobb indulatossággal kellett volna elő-adni. Bartha Úrnak ma elnézhettük, hogy rollját nem igen jól tanulta-meg, mert majd minden nap-fontos felvett személyeket játszván, reá

sem érkeztetett a' jól megtanulásra. — A' nyolczas táncz valóban nem volt arra érdemes, hogy az a' Czédulában külön kihirdetessék.

Vasárnap, December' 26-kán. A' FEKETE ASZSZONY. *Dall-Játék.* Jóllehet a' mai Játékban elő-forduló Dallok, már elég ösméretesek előttünk, még is négy napi Játék-szűnés után, szívessen gyülekezvén Közönségünk a' néző-helyre; annál inkább örült, hogy Kubayné Aszszonyt ismét énekelni hallotta; kinek tiszta hangjai' kellemetessége jelenését mindég örvendetessé teszik. — Helyes volt azon megváltoztatás, hogy a' Fertály-mester' felvett személyét Udvarehelyi Úr, az Iró-Deakét Szilágyi Úr váltatták magokra, melly körül-állás' következtében főképpen a' második felvonásban elő-forduló kótya-vetyélés' Jelenése tűnt-elő, mellyet mind az éneklésre, mind pedig muzsikájának szépségére nézve legjelesebbnek mondhatunk; a' legelső kar-ének, minthogy számos Énekesektől vivődött véghez, és jól megtanulódott, különös említést érdemel. — Dériné Aszszony, ma tellyes tiszta hangjaival birván egy kettős Dalt Pály Úrral, és egy Áriát a' Közönség' különös meglegedésére énekelt. — Kubayné Aszszony, az első felvonásban elő-forduló Dalt bájoló módon adta-elő, és különösen tetszett. — Az Urak is mindnyájan a' Játék' jó elő-adásában igyekezvén, méltó dicséretünket megnyerték; főképpen Szentpétery a' mai tréfás rolléjában; valamint helyes öltözkedése által, úgy jó elő-adása módjával is, mint jó és tapasztalt Színjátszó láttatta magát. —

Kedden, December' 28-kán. MONTALBANI KLÁRA. *Dráma 5 Felvonásban;* melly Genlis Grófné' becses románja' szép tárgyát foglalja magában, és ezen kevés szavak is ezen Dráma' további megdicséretését, szükségtelemné teszik. — Klára' nagy-lelkű felvett személye még sokkal hathatóbb volt Kántorné Aszszony' minden lehetséges érzéssel, és méltósággal való elő-adására nézve. Igen helyessen ábrázolta-elő azon gyötrelmes állapotját, midőn atyával a' törvényszék előtt össze-találkozik; az élet, és szerelmességéhez való szeretete, a' gyermeki kötelességével való belső tusakodások után, feláldozza magát. — Gróf Valmore (Bartha) jól játszott, de a' fia' holt teste tekintetével a' gyilkos ellen felinduló dühösködő haragjában, szavát valamennyire mérsékelni kellett volna. — Megyeri Úr, Montalbani Marquis' elő-adása ellen, azon kifogásunk vagyon, hogy meg akarván magát gyilkolni, minekelőtte ezen szándékát még ki-mondta volna, már a' tört kihúzta, és így nem igen természetesen esett, hogy annyi emberek' jelenlétekben egy sem akadályozta-meg azon tettét, mellyet vélekedésünk szerint jobban vitt volna véghez a' nélkül, hogy a' halálos' szúrás' alkalmával hanyatlása előtt, bal lábát maga elébe felemelte volna. — A' kis Juliskát is meg kell dicsérnünk, hogy meggyilkolása után megmerevedett tagjainak, és

mozdúlhatatlanságával (melly különben a' gyermekek' tulajdona nem szokott lenni) a' halottat helyessen ábrázolta-elő. — A' többi Játzószemélyekről (minthogy kisebb rollékat játszván, azoknak megfelelőek) utóbbi kiterjesztett megítélésekbe nem ereszkedünk. —

Csütörtökön, December' 30-kán. OTHELLO, A' VELENCZEI SZERECSEN. *Szomorú nagy Dall-Játék 3 Felvonásban*, Rossini munkája. — Ha ezen híres muzsika-szerző' munkáit sorba vesszük-elő, tapasztalni fogjuk: hogy a' mai Játék' gyönyörű muzsikája jól lehet fáradságos, és nem a' legkönnyebb, még is a' legtökéletesebbek közé tartozandó. Desdemona és Othello' felvett személyei tapasztalt, és erős hangú Énekeseket kívánnak-meg, melly felvett személyek D é r i n é és S z e r d a helyi által helyessen adódtak-elő. — U d v a r helyi, P á l y és S z i l á g y i, (minden biztonnal a' Dall-játéknak jó és használható tagjai) eleget tettek. — Ezen Dall-játék minden igyekezettel, és lehetséges pontossággal adódott-elő; a' muzsika-kar tökéletes és helyes volt, az Énekesek figyelmezték, és az öltözetek olly pompások valának, hogy az irigység, és a' rágalmazás' szemei sem tudnának ellenek legkevesébe is kifogni. — S z e r d a helyi Ú r egészen új és fényes öltözete erányos és helyes, nem különben D é r i n é Aszszonyoságé szokott módon csinos volt; sőt a' kár-énekesek, főképpen az Aszszonyok minden kigondolható csinossággal és tisztességgel állottak-elő, melly méltó említést érdemel, és mondhatjuk, hogy még e' télen Dall-játék nem adódott-elő, melly olly rendezsen ment volna véghez. Ezen Operának minden nótája becses, és megkülömböztetett szép lévén, bennünket zavarba helyeztetne, ha egygyet-mást, különösnek neveznünk kellene; de ebben az esetben, még is a' 3-dik felvonásban Desdemona' a' hárfával elénekelt Dall, (Romance) és a' következő imádság, minden képzelődést felyülhaladtak, mellyet az ember egy szív-indító muzsikáruul tehet; hathatós behatást tehetett az első felvonás' végső kar-éneke (finale) ötös Dallal, mert nagyon szép volt, és jól ment. — A' menydörgés nem igen természetesen hangzott, és minket egynehány' szép hangoktul megfosztott, mellyeket nagy zörgése miatt nem hallottunk; ez annak hibája lehetett, kire a' mai menydörgés' ábrázolása reá volt bízva. Ha tehát mindeneiket szorossan megvizsgálnánk, ennél még több kis észre-vételeket jegyezhetnénk-meg; de a' hol annyi fáradozás, iparkodás, és jó akarat tapasztaltatik, mint a' mai Játékban; ott nem csak az illyes csekély, de még nagyobb hibákat is elnézni kötelességünk.

TOLDALÉK,

NEMZETI JÁTEKSZÍNI TUDOSÍTÁSHOZ.

KASSÁN, *Januárius' 1-ső napján* 1831.

Fájdalommal vettük - észre; hogy ezen Folyó - irás, mely mind a' Kassai, mind a' Vidéki érdemes Közönség' nagyobb részétül kegyesen, és különös engedelemmel elfogadódott, meg nem felel egészen legfőbb céljának, és hogy épen ott, hol hasznos lehetne, ellenkező behatást téssen; ezen Tudositást, vagy is Játékszíni megrostáltatást mindenféle rendű, gondolkozású, és érzésű Olvasóinknak tellyes meggyőződésünkkal, igazsággal, külföldön és honnunkban ezen tárgyban szerzett tapasztalásunk; és csekély tudományunk' következtetésében bátran terjesztjük szeméi eleibe, mert ha részre hajlás által, avagy igazságtalanok lennénk, vagy valakihez való különös hajlandóságunk által annyira elvakítatnánk, hogy az olyanok' hibáit nem csak meg nem ösmérni, de sőt csekély tehetségeit az egekig emelni és magasztalni kedvünk szolgálja; akkor valóban szégyenlentünk, és önként azon [drága neveztetésről, hogy valódi hazánkfiak vagyunk, le kellene mondanunk; semmivé tétetne azonnal nemes száudékunk; a' magyar Játékszín' tökéletesítése, és valamint helytelen majomi szeretettel sok szülék gyermekeiket elkényeztetik; úgy mi is olly módon egészen elhibáznánk célunkat, mert haszontalan, és érdemtelen dicsérettel negédessé tétetne a' Színjátzó, mellynek szomorú következtése: a' Játékszín' elkerülhetetlen hanyatlása; minden nemes pártfogást haszतालanná tenne, és így nemzeti Tháliánk hajdani siralmas semmiségébe vissza merülne. —

Ezen Irásnak elején mondtuk: *Magasztalásnak, és ócsárlásnak mulhatatlanul kell lenni;* tehát szükséges, hogy minekutánna e' földön nincs tökéletesség, mi is az igazság mellett maradván a' hibást helyesnek, a' helyest tökéletesnek ne mondjuk, és képtelen szünet nélkül való magasztalással magunkat a' világ előtt nevetségessé ne tegyük.

A' nemzeti Dall és Színjátzó Társaság, az elkezdett új esztendő' alkalmával, e' következő új esztendői kívánságát kiosztatta:

Ki jól múlat be rövid annak a' nap,
Az, az időt nem hiszi; órához kap.
De lát szeme — kéntelen elhinni már,
Hogy eltele az idő! Nem tetszett bár,

Ily' napokat ha sokat szereshettünk,
A' nagy öröm, 's kedv miatt rebeg szívünk.
Arra igyekszünk: hogy ezen jövendő
Úgy teljék-el mint tavaly, az esztendő.

Rivánva kívánjuk hogy soká éljen
Ez ÉRDEMES PUBLICUM! és szemléljen
Minket tapasztalt nemes indúlatból,
Tartson kebelébe Hazafiságból.

A' jók közöttünk jutalmaztassanak!
Gyöngék, ha lehet megjavíttassanak!
Folyjon Kritikus tolból az igazság!!
Óhajtja a' több' között a' Társaság!!

Illendőnek tartjuk, hogy ezen utolsó két sorban foglalt kívánságot mi is visszazonozzuk: A' Kritikus toll telleyes szívéből (mellyel csak egy toll birhat) kívánja Társaságunknak, hogy a' megnyert pártfogást Abaújvár, és Kassa városának *nem csak versekkel* meghálálván, a' múlt 1829 és 1830-dik esztendei iparkodásával, és nemes czéljával némely tagjainak jövődöbéli nagyobb *szereynségeket*, és kisebb *má-gok' meghittségeket* megegygyesíteni tudja. — Bételleyesedvén ezen kívánságunk, annakutánna a' Kritika-toll' igazságától épen olly keveset tarthat Társaságunk, mint ugyan azon Kritika-toll, az új esztendői jámbor kívánságban foglalt vagdalódzásátul, mellynek indító okát egy híres német könyvből megmagyaráztatott e' következendő igaz és felséges versetske értelmének tulajdoníthatjuk:

*Kedves a' hízeltedő' kecsgetetése,
Az igazság ellenben senkinek sem kell.*

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

6^{-dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Januárius' 15^{-dikén} 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlthatatlanul kell lenni.

. B—e.

Szombaton, Január. 1-ső napján 1831. A' HÁROM SZÁZAD 1730, 1830, 1930. Az illyes Idő-rajzolatok', mellyeknek úgy is semmi belső, és valódi becsek nincs, mulattató előadására sok szép és jó dekoráziók, repülő machinák, millyeket itt még nem is kívánhatunk, szükségesek; azért világos: hogy némely jó gondolatokat, és a' mostani idő-korra czélozó elméskedéseket kivéren, mellyek kaczagást okoztak, az egészet méltán csekélységnek nevezhetjük. — Mivel tehát ezen Játék-színi tudósítás' kihirdetésével is megmondtuk, hogy a' csekélyebb', és kevés becsú Darabokról itt szó nem léssen; elég legyen a' mai elő-adást azon észre-vételünkkel említeni, hogy a' Társaság' igyekezete szembetünőleg meg volt; de a' machinák töredekeny állapotja és az egész ajtónak onnét felyül való leesése, Isteni Gondviselés nélkül, ezen mulatságos Víg-játékot, könnyen Szomorú - játékká által-változtathatták volna. —

Vasárnap, Január' 2-ikán. PRECIOSA. *Ábrándozó Rajzolat* 4. felvonásban. *Muzsikáját írta Weber Mária Károly.* — Ezen név' elolvasásával jussunk volna egy kellemes szép muzsikának óhajtására, de csalódik itt várakozásunk; mert kivéren a' Czigányok' karénekét, a' többi említést sem érdemel. — A' Darab tetszhet, ha (úgy mint ma) helyesen adódik - elő; ki tagadhatja, hogy Dériné és Kántorné ma azon csillagok valának, kik tündöklő fényökkel a' mai estve' kellemetes elföltését nekünk megszerzették; vegyük-fel Preciosa' megfoghatatlan karakterét, mellyet sok derék színjátszók sem tudnának tellyesen eljátszani; vallyon mint kell egy Czigány leány' felvett személyét elő-adni, kinek annyi bájoló tulajdonságai vagynak, hogy öreg és fiatal Vitézeket egészen elragadni tudjon, alacsony sorsárul soha el ne felejtkezzék, és még is egy bizonyos nemes (közönségesen csak jó nevelés által, mellynek részese soha sem volt, tulajdonává tett) maga viseletet mutasson; mind ezeket Dériné ma megegyesítvén a' (külömben senki által még eddig tőle el nem taga-

dott) játékszíni tökéletes tehetségét bebizonyította, háromféle csinos öltözetében, melyek közt az első leg jobb izlésű vala, állott-elő, és a' 'Közönség' meglegedését Kántornéval együtt megnyerte, ki a' mai felvett Viarda személyének elő-adásával bémutatta, hogy ő minden tárgyban, minden rolléban egygy eltökélt jeles színjászó, ezen véleményünkben még az irigység is kéntelen megegyezzen. — Megyeri Úr helyesen vitte-véghez felvett személyét. Bartha Úr is három öltözetében, de főképpen az elsőben tetszett nekünk, rolléja nem nagy ugyan, de jól játszódot. A' többi játszó-személyek, bár némelyeket itt nevezni sem helyünk, sem alkalmatosságunk nincsen, még is tellyes meglegedésünkrül meggyőződhetnek. —

Kedden, Január. 4-kén. MENTZIKOF és NATHÁLIA. Vitézi Néző-játék 5 Felvonásban. Kratter Ferencz után, fordította Megyeri. — A' nélkül, hogy ezen Darab' tárgya, a' történet' folyamata, és felfedezése ellen valamit kifoghatnánk, még is a' legérzékenyebb és legfontosabb jelenések hidegen hagygyák a' néző' szívét és részvételeit, helyesnek tartjuk azon alkalmaztatást, hogy a' Darab' végével még csak reménységünk sincs a' dolognak szerencsés végrehajtására, még is az eddig gyászos történetnek örvendetes kimenetele van. A' legfőbb személyek, úgymint a' Czar, (Szentpétery) Mentzikof, (Bartha) Natália, (Kántorné) Herczeg Amilka, (Megyeri) Czirilla (Ujfalusyné); jóllehet a' szerző kevés alkalmatosságot nyújtott nekik a' magok megkülömböztetésekre, még is tehetségeik szerint jól játszottak; valamint a' többi játszó-személyek is, kik közt Udvarhelyi, és Szilágyi kis rolléjokat jól adták-elő. — Unalmas a' megváltoztatásoknak felettébb lassú véghez-vitele, és a' játékszíni szolgák' tunyasága; miért nem lehetne a' dekorációkat mindég olly sebessen megváltoztatni, mint ezen játéknak harmadik felvonásában, hol bokrok, fák 's a' t. eltűntek, egy ebédlő palota, pompásan terített asztalokkal egyszerre terjesztődtek szemünk' eleibe? és ámbár a' Szerző Péter Czar durva, kemény és hirtelen karakterét, (mellyel azon nagy Uralkodó bírt), a' mai játékban egy kitsint elhibázta, azt még is tetszősnek mondhattunk: jóllehet 3 óráig tartott, és unalmas nem lett; melly szerint az annyira szorosnak, és keménynek elhírjesztett Kritika békénván szeméit, ha bár mai játékunkat különösen nem dicsérheti is, azt nem is gáncsolja, és azt mindég a' jobbak közzé számítja. —

Szerdán, Január. 5-ikén. Ujfalusiek' részekre adódott: MIRINA, AZ AMAZONOK' KIRÁLYNÉJA. Egészen új vitézi nagy Néző-játék, Kar-Dallokat, és Marsokkal 3 felvonásban. Írta Castelli. Valóban ezen híres Szerzőtül, kinek szép munkáji (kivált Vig-játékjai) mindenütt a' közönséges meglegedéssel koronáztattak, ennél becsesebb, és értékesebb darabot vár-

hattunk volna ; pompás kihirdetése sokat ígért ; arra is fordított igyekezetet, hogy Dériné és Pály felvett személyei, feltalálása, egy Kettős-Dall' eléneklése és a' t. az elő-adást valamivel fényesebbé tegye; de sem ezen különben helyes fortély, sem a' számos Amazonok' czifra öltözetei, sem a' Kar-Dallok, és Marsok ki nem pótolhatták a' rendkívül való rendetlenséget, melly az álfalakban úzótt láрма, és zavar által még inkább szembe-tünőleg lévén eleinte a' Publicom' kaczagását inkább, mint kedvetlenségét hozta magával; de fontolóra vévén a' dolgot Közönségünk sajnálja, hogy a' mostani elő-adásokban több helytelenségeket kell észre-vennie, mint a' múlt-Esztendőkbén, mikor a' Társaság legalább Bérlet-szűnésben elő-adódott Darabokra több figyelmet fordított. Játékszínünk' kiterjesztett jó híre sokat vesztené, ha azt kellene felőle megjegyez-nünk, hogy a' legkissebb új Darabot hiba nélkül, és pontosan nem tudja elő-adni. A' Kettős-Dallban is hiba történt, melly által a' muzsika-Kar megzavarodott, mivel ennek némely része engedni akarván az Énekeseknek, egy darabig az idő-mértékből is kiesett. — Olly mostoha körülállások között szükségtelen a' felvett személyek' megvizsgáltatások, mert vélekedésünk egészen megegygyez a' Közönség' itéletével, hogy ma felesleg lenne megrostáltatásunk. — Igazság szerint az Amazonok' szép öltözeit, (mellyek tetszősebbek lehettek, ha könnyűsei egyenlően rövidek lettek volna); nem különben Kántorné Aszszony' jeles játszását itt említeni kötelességünknek tartjuk.

Csütörtökön, Január. 6-ikán. Az **ÁLPESI RÓZSA, PÁ-TENS,** és **SÁL. Claren után.** — Játékszíni Rendszabások szerint egy Darab' története közönségesen csak 24 óráig tarthat; az Alpési Rózsa valóban olly érzékeny tárgyat foglal magában, hogy ezen játék' különben is szép kidolgoztatásában az esztendeig kiterjesztett történet éppen nem háborgató, sőt rész-vételt okozó. A' harmadik felvonásban Henrik, és Liszli' viszont látások, a' hív szerelem' megjutalmaztatása egy szív indító jelenés, melly Dériné és Bartha elő-adások által még annál tetszősebb lett, Dériné ezen egészen hozzá illő (naiv) felvett személyt szépen adta-elő. — Kántorné Aszszony, a' Báróné rolléját szokott módon jól játszotta; Telepi Úr a' Bárót igen jól ábrázolta-elő; de meg nem foghatjuk, hogy fiatal ember-léttére ott, hol a' többi férfiak új izlésű ruhában jelentek-meg, éppen ő régi korú német köntösben miért állott-elő? és később egy földig-érő, két; hozzá hasonló emberekre elégtágas kaput-köntöst vett magára, melly talán csak azért történt, hogy a' Karoknak mulattatást okozzon; de az illyes tréfa e' mai játékban egygy-általában helytelen lett volna, mert ezen fortéllyal, és a' felvett személyt egészen elhibázó móddal nem is lehet ezen rollét neveltségessé tenni. — A' Gróf' cselédjei inkább közönséges polgári öl-

tőzetekben léptek volna fel, ha Játékszínünk tisztességes liberias köntösökkel szűkölködik. — Az első felvonásban a 'Temető-hely', és Kápolna' dekorációja igen helyes volt. —

Szombaton, Január. 8-ikán. A' TOLVAJ SZARKA. Dall-Játék, 2 Felvonásban. Rossininak ezen remek munkái közé tartozandó Dall-Játék, majd egész Európában nagy hírt és tetszést nyertt Othellóval méltán vetélkedik, és számtalan szép nótákkal bővítkedik. Ninetta' első áriája Dériné által igen jól énekeltetett, a' Podesta áriáját Szerdahellyi Úr tetszősen adta-elő; egy, fellette szép harmas Dall Dériné, Szerdahelyi, és Szilágyi által; az ötös Dall Dériné, Pály, Szilágyi, Szerdahelyi, és Pálné által, igen tetszőssek. A' második felvonásban a' tömlőczben Dériné két Kettős-Dallt énekel, mellyek közt az egygyik Pippóval muzsikájára, más Gianettóval (Pály) eléneklésére nézve jobban tetszett nekünk; ezen Operában még sok szép Dallok találatnak, mellyeket itt elő sem hozhatunk. — Örvendetes volt az Árendás' felvett személye' Udvarhelyi Úr által való elő-ábrázolása; ezen Dallosnak nem erős, de szép férfiu mély hangját keveset ugyan, de szívesen halljuk. — A' Kar-Dallok igen gyengék valának. — Lehetetlen a' Zsidó' rolléját nagyobb valódisággal és tökéletességgel elő-adni, mint azt Megyeri Úr ma játszotta. — Az öltözetek érányosak voltak. — Végre észre kell vennünk, hogy a' hirdető czédulában olasz nevekre igen adakozó módon tétetnek a' hangjelek; szükségtelen, sőt hibás is a' magyar-hangejtés után idegen szavakat, vagy neveket mondani, vagy írni; így tehát Othelló, Fabrició, Vingradító, Fernándó, Pippó olasz neveket olaszúl, nem magyarul kell kimondani; mert ez épen olly nevetségesen hangzana, mint ha a' magyar nevek német, vagy olasz nyelven ejtetnének.

Játék-színi Jelentés.

Kedden, Január. 25-kén fog elő-adódní egygy itt' még nem láttatott Dall-játék új Decorációkkal, és öltözetekkel 2 Felvonásban, ezen cím alatt: ARZENIUSZ az ASZSZONY GYÜLÖLŐ. Pály Elek-né részére; muzsikáját írta Gläser Ferencz. Fordította Pály Elek. — Ezen Dalljátékban elő-forduló Fegyveres-tánczra, Pauli Leopold, a' Convictusbeli Nemes Ifjúság' Táncz-mestere, itt helyben Tettes Ns. Benzur Regementből 8 nevendékeket bele-oktatott..

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

7-dik Szám.

KASSÁN, Szombaton Januárius' 22-dikén 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—e.

Vasárnap, Január. 9-kén. Az ARANY NAPNÁL LÉVŐ FOGADÓ. Vig-játék 4 Felvonásban. — Bár gyakran olly mulattató, könnyű, és a' mostani izléshez szabott Játékot láthatnánk Játékszínünken; ezeket a' néző szereti, nem olly hamar unja-meg, és többnyire a' Színjárszó Társaságok is azokat legjobban szokták elő-adni; mert egy Dalljáték, egy Dráma, vagy nagy szomorú játék nem csak nagyobb tudományt, de több igyekezetet és tanulásra, próbákra sokkal több időt kívánnak-meg; de ezeket sem vévén fontolóra, nemzeti Társaságunk' némely tagjai igen is alkalmatosak arra, hogy egy szép és a' mai Játékhoz hasonló darab' remek elő-adásával minket bájolván, velünk némely hibás, és helytelen elő-adásokat elfelejtessen. — Az arany napnál lévő fogadó szerzőjét el nem tagadhatja: Cläuren játékjai mind tetszősek, és annál becsesebbek, hogy mai időben ezen tárgyban kevés szerzőink lévén, a' játékszínek többnyire a' Kotzebue halhatatlan ugyan, de nagyon is ösméretes munkáira szorúlnak. — Ezen mai játék' végén mulatságos a' Gróf' fortélja, hogy megtébolyodottnak tette magát, ez egy tréfás jelenést hozott magával, melyet a' szerző helyesen félig is megrövidíthetett volna. Dériné Asszony (Báró Lehmanné) és Ujfalusiné (barátja) férjfiúi köntösben játszván, azon hibát egészen elmellőzték, melyet közönségesen az asszonyok férjfi ruhában elkövetni szoktak, hogy tudniillik mozgásaiban esetlenek, és magok viseletekben szabadok. Ujfalusiné ma különösen tetszett volna, de köntöse liberiához hasonlított, és így utóbbi felfedezésig azon balvélekedésbe helyeztetett bennünket, hogy ő barátja' inassát játssa. — Egressy Úrnak német rövid

nadrágon lévő hurok-kötése harmad részben is elegendő nagy lett volna, Bartha Úr (Gróf Molvitz) nem játszott azon szükséges bátorsággal, mellyel a' Színjátzó csak akkor bír, ha rolléját jól megtanúlja! Udvarhelyiné erányosan öltözködött és játszott, Telenpi Úr megelégitett, a' többi játzó személyek is rolléjoknak eleget tettek. —

Kedden, Január. 11-ikén. A' TENGER-MELLÉKIEK. Érzékeny-játék 4 Felvonásban, írta Tschokke. — Olly szerzők' neveit örömmest olvassuk a' hirdető czédulában, ma ismét Közönségünk egy szép, és helyessen elő-adódott játékkal megajándékozott, mellynek tárgya ugyan nem a' mindennapi életből van véve, de érzékeny, és romános; a' Darab' végső felfedezése nem a' legtermészetesebb és azért bennünket meg nem elégitett: nem igen hihető, hogy egy szegény öreg, és a' megbecstelenített leánya (ki Hipolitot még mindég forrón szereti) magokat a' törvényes egyben-köttetésnek ellene szegeznek, mellyet a' Lord, és a' fia bétellyesíteni kívántak. — A' mai játékban Kántorné Aszszony különös említést érdemel, mert megkülönböztetéssel jól játszott, és azért az eddig róla felvett vélekedésünknel megmaradunk. Megyeri Úr mätrosz rolléját a' köz megelégedésre játszotta, részegségét nevetségesen, de illendően adta-elő! Szákfi Úr ma igyekezetét nyilván bémutatta, és remélhető, hogy ezen iparkodó színjátzót több gyakorlás mellett még jobban mint eddig használni lehet. — Bartha Úr érzékeny módon játszott, Szentpétery, Udvarhelyi, Egresy és Kubay tellyesen kielégítettek, és így egy kellemetes estve' eltöltésével ismét dicsekedhetünk. —

Pénteken Január. 14-ikén. Az ÉLET EGY RÉSZEGSÉG. Parodia azon szomorú Játékra: *Az ÉLET EGY ÁLOM.* Udvarhelyi, és Udvarhelyiné részekre. — Reméljük, hogy az illyes Darabok felől itéletünk nem igazságtalan, ha azt állítjuk, hogy Paródiák csak akkor mulatságosak, ha igen elmés gondolatokkal bővelkednek, ha olly utálatos otromba tréfákat nem foglalnak magokban, mellyekkel közönségesen a' Paródiák nyüzsögnek; és ha eredeti nyelven adódnak-elő, mellyben azon város' vagy vidék' beszéd-módja megtartódik; fordítások által sok kétértelműségek, és tréfa-beszédek agyat-

lanák és képtelenek, mellyek németben káczagást okoznak, és igazán elmés gondolatoknak mondathatnak; de mind ezeket nyelvünk' minéműsége és komolysága okozza, és azért mai elő-adásunk farsangi játéknak alkalmas, de elmés mulatságra nem szolgál. Az elő-adásokról a' tárgyának kicsinsége miatt csak keveset mondhatunk: Váratlan volt azon mulattatás, mellyet a' 4-ik szakaszban elő-forduló két jelenés nekünk okozott: Kántorné Asszony remek játszásával bájolt. Telepi Úr igen helyesen ábrázolta a' részeges Asszonynak által öltötetett serföző legényt, valóban így, és nem jobban lehetett ezen rollét játszani; ezen nevetséges, és mulatságos jelenések azon unalmat valamenyire kipótolták, mellyet az első 3 szakaszokban érzettünk. — Az elő-játékban tapasztalhattuk, hogy az Istenek okosabak a' halandóknál, mert az Emberek nem ritkán esztelenül meghűtések által egészségeket, és életeket koczára teszik; amazok ellenben bölcs gondoskodással, kötött ruhával mezteleneknek ábrázoltatott testeket a' hideg ellen ójni kívánták, hogy közönséges nyakra-valókat kötöttek nyakokra. Ámbár jól tudjuk, és szívünkben is szánjuk a' Színjátzókat, hogy télben sokat szenvednek a' játékszínen, még is, a' kötelesség és a' szokás nem kevés kedvetlenségek' eltűrésére szoktatja az embert; és miképpen állana fenn annyi századok ólta a' játékszín; ha télen könnyű ruhában, meztelen kezekkel, nyakkal, fővel nem lehetne fellépni; azért Apollo, és Mars Isteneket fiatalkori, és egészséges léttel, ezen felettébb való puhaságokra nézve nem menthetjük. Örömet látjuk, ha a' színjátzó ilendően segíthet előforduló kedvetlenségein, és ezeket könnyebbítheti, de azt annyira ne vigye, hogy a' felvett' személye, a' néző' szemé, és a' színjátzó felvett jó vélekedés az illyes könnyebbségek' által szenvedjenek. —

Szombaton, Január. 15-ikén. A' PÁRIZSI JÁNOS. Dall-Játék, 2 felvonásban. Boiledieu' munkája. Ezen Opera valóságos régi francia izlésű nem új ugyan, és a' mostani szerzők' munkáitól magát egészen megkülömböző, de tetszős. — Dériné Asszony ma Herczegné rolléjában öltözetire, és éneklésére nézve Közönségünknek tetszett, tökéletes tiszta hangjával bírt, és kellemetesen énekelt. — Pály Úr (Párizsi János) jól énekelt, Szilágyi Úr mint Seneschall szint-

nygy pontos, és hiba nélkül való éneklésével tellyesen kielégített. Szerd a helyi, Klára a kisebb rolléjokat helyessen vitték véghez. — A' legnetszóssebb Dallok valának: az első Kar-Ének, Dériné' első áriája, a' Seneschall áriája; a' második felvonásban a' Troubadom Éneke, Pály, és Dériné által egymásután igen jól adódott-elő; a' Muzsika-Kar gyenge léttére helyesen viselte magát, és így ezen Dalljáték jóllehet rangját a' legújabbak, és legszebbek között el nem foglalhatja, még is multságos vólt, és kielégített. —

Vasárnap Január. 16-ikán. A' GYÖKERES ORVOSLÁS. 3 felvonásban, írta Weissenthurm Aszszonyság. Ezen szerző' neve a' német Literaturában különös és méltó tisztelettel a' többi híres szerzők között megbecsültetvén, kételkedni sem hagyott minket a' Darab' belső, és valódi becsérül; a' Játék' tárgya részvételt okoz, mert Károlynak, annyira természetes karaktere, szerelem féltése, és tüzes felindulása igen helyessen rajzoltatott, és Bartha Úr által közvélekedés szerint azon tökéletességgel adódott-elő, melly Közönségünket jóvendőbeli még nagyobb reményekre reá-nézve meghatalmazza; azon Jelenés, mellyben strázsán áll, és halgatózik, különös multságos vala; nem kevésbé Ujfalusiné Aszszony, Szentpétery, és Udvarhelyi Urak játszásokkal a' Darab' jó véghez-vitelét előmozdították, a' többiek is kielégítettek. — Mindazonáltal azon előforduló körülállás: hogy Károly, ki katonai köntösben leselkedik, ennek következésében az Oberstlieutenant őt' megijeszteti, hadi törvények szerint megítélni, és az által megjobbítani akarja, bár milly multságot szerzett Közönségünknek, még is némely helytelenségeket foglal magában, mellyeket egy aszszony' pennájának annál inkább elnézhetni, hogy ezen fortély játékszíni fogamatját el nem hibázza. —

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

8-dik Szám.

KASSÁN, Szombaton Januárius' 29-dikén 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
műfhatatlanul kell lenni.

B—e.

Keddén, Január. 18-kán. A' TERMÉSZET' GYERMEKE. Érzékeny-játék 3 felvonásban. Vagynak ezen érzékeny, és egyszer'smind mulatságos Játékban sok jó, és igen szépen íratott, de hosszszas Jelenések is. Ha ezen Darab' tárgya egy felvonásban foglaltatott volna, ezt felette jelesnek mondhatnánk; de vegyük-fel a' Károly és Louise közt való jelenést, hol fél óráig tartó Kettős beszédjeből csak azt tudjuk ki, hogy egymást szeretik, mit már annakelőtte is tudtunk; szívesen elhittük tehát, a' mit Károly a' Darab' végével atyának mondott: hogy tudniillik: Louisének ezerszer hív és szent szeretetét, megvallootta legyen; ha tehát a' szerző ezt, és több e'féle jelenéseket meg-rövidített volna, ezen játéknak sokkal nagyobb becse lehetne. Igen mulatságos a' Dolog' felfedezéséig tartó személyek' eltévesztése, mely a' legneveltségesebb tévelygéseket okozott. — *Dériné* Aszszonyt Louise' és ehez hasonló naiv rolléjában a' magyar Játékszínen nem olly könnyen fogja valaki felyül haladni. *Megyeri Úr* a' nemzeti Thália' kedvellőinek tetszős tökéletességgel játszotta a' Praesidens felvett személyét. — *Szentpétery* ellenben szívreható valódisággal a' kegyes, igaz szívű, becsületes Obestert és nagy bátyát adta-elő, és valamint ezen felvett személyek a' szerző által is minden lehetséges természetű valódisággal rajzoltattak, és ezeknek a' mindennapi életből vett karakterek több szép, és komoly Jelenésekben kifejtőztettek; ugy mind ezeknek elő-adásokat igen helyeseknek mondhatjuk; mert a' többi kisebb rollékat játszó személyek is, ngymint *Udvarhellyi Szilágyi*, *Egressy*, *Telepi*, *Klára* azon igyekeztek, hogy Közönségünk' meglegedését olly igaz jusson megnyerhessék, valamint azt ma meg is érdemlették. —

Pénteken Január. 21-ikén. ÁRULÁS, és SZERELEM FÉLTÉS. Szomorú-játék 5 Felvonásban, szerzette, Spiess. — Nem igen könnyű egy szomorú-játékot írni, melly hosszas, unalmas, és sirással, jajgatással tele ne légyen, hogy a' lány szívé nézőt könyhulatra, a' vígat unalomra ne ingerlje, az igazán értő halgatónak érzését pedig hidegen ne hagyja; az ön gyilkolások természetesen a' Darab' folyamata, következésében úgy és csak akkor történjenek, mikor a' dolog szerencsés kimenetelére semmi reménység többé nincs; de ha a' játékban elő-forduló személyek sorba halnak-meg, hogy némely szomorú-játékban csak a' sűgó életben marad, akkor valóban egy Parodiánál becstelenebbnek mondhatjuk az ilyen Tragediát. — A' mai Darab drámai kidolgoztatására nézve nem épen igen jeles, és számtalan helytelenségeket foglal magában, mellyek közzé az is tartozik hogy a' Darab' szomorú kimenetele csak tévelygések által okoztatik; de találatnak benne egy pár igen szép, és andalgó jelenések, mellyek között az első felvonás' azon jelenését számíthatjuk, hol kettős beszédjekben a' Fejedelem Aszszony (K á n t o r n é,) és a' Gróf (S e n t p é t e r y) viszonyatos szereteteket kinyilatkoztatják, és mellyben a' kép' felcserélése a' Herczeg Aszszony' szerelem féltését okozza; nem kevésbé fontosnak, szépnek, és megkülömböztetéssel jól elő-adottnak néztük azon 3-ik felvonás' jelenését, mellyben mind ketten a' szerelem féltés' gyötrelmétől kinoztatnak egymásnak fájdalomakat okozni, bosszút állani és egymással azt elhitetni akarják, hogy másokkal kötendő házasságban boldogságokat találni fogják, mind a' mellett pedig majd érzéseiktől meggyőzetettnek. — Ellenben helyben nem hagyjuk, hogy a' fejedelem, ki eleinte ezen egybeköttetés ellen egy-általában szegezte magát, később minden fontos indító ok nélkül hajlandónak találatik a' leánya' kívánságának bétöltésére, hogy mind a' két szeretők' természetek, indulatjok, és ezeknek következései egyformák, hogy mind ketten olly könnyen Montezzo Udvarnok, nem igen finom mesterséggel véghez vitt gonoszsága' és ravaszságának hálójába esnek; ámbár tudjuk, hogy a' szerelem féltők könnyen hiszik azt, a' mit gyanítanak, még is nem ártott volna, hogy ha a' mai játékban legalább egy kettők közt a' maga útján, és karakteréhez képest önnön magának (de nem más által) készített sorsának elébe sietett volna. — Montezzo

egy gonosztévő a' legközönségesebbek között való, kinek karaktere első megjelenésével szembetűnő: és ezt hibának tartjuk; az Intrigant felvett személyét úgy alkalmaztassa a' szerző, hogy legalább a' Darab' elején karakterében csalódjunk, mert különben a' játék' folyamata mindjárt felfedeződik; — M e g y e r y Úr ezen fennjegyzett karaktert helyessen ábrázolta-elő. — Kántorné, és Szentpétery igen jól játszottak, a' többiek is ki elégítettek kisebb fontosságú roléjokban. — Az öltözetekre nézve S z e n t p é t e r y igen csinosan állott-elő, Kántorné Aszszony nem kevésbé tisztességesen lépett-fel, de ámbár némelyek hibának tartják, hogy Ujfalusiné Aszszony sokkal pompásabb, és valósággal tetszősebb köntösben, mint a' Fejedelelem Aszszony jelent-meg, mi azt rendesnek tartjuk, hogy egy Dáma, ki az udvarnál Fejedelelem Aszszony előtt meghalgatásra (Audienz) megyen, fényes innepi ruhában álljon-elő, holott az elfogadó személytől azt megkívánni helytelen. — Udvarhelyi, Szákfi csinosan és erányosan öltöztettek; az öt felvonásból egy kis tévelygésnél fogva ő lett, mindazonáltal a' mai elő-adással meglegedett a' Közönség, mert a' színjátékok' iparkodása, a' Darab' tárgyának kelletes (interessant) voltaival vetélkedvén, ezen körülállás a' köz-tetszésre nézve igen sikeres lett.

Szombaton, Január. 22-ikén. ELIZA és CLAUDIO. *Dall-játék 2 felvonásban, írta Mercadante.* — Ezen Opera szerzőjének legelső munkája lévén 1820-ban Mayland várossában legelőször adódott-elő, olly heves és tüzes tetszéssel fogadódott-el, hogy szerzője borostyány koszorúkkal megajándékozta, ezer hangokkal kihívattatott. Ha tehát ezen Dall-játék egy irtoztató nagy és híres Játékszínen, hol annyi ezer néző gyülekezik, hol a' muzsikára nézve anyi jó ízlés találtatik, olly fényes elfogadást, és részvételt tapasztalt; képzelhetjük: hogy felettebb szépnak kelletik lennie; azért tehát egy rendkívül való magasztalástul, melly úgy is csak gyengén Mercadante Úr' érdemeit ezen munkájára nézve ki tudna fejezni, magunkat hátra tartóztatjuk. Minden bizonnyal nem kevésbé kelletes a' játék' tárgya, mint szépek és tetszősek a' Dallok: egy kemény atyától félvén Claudio, Elizával való titkos egyben-kötetését kinyilatkoztatni retteg, és e' természetes okból azon házasságra nem léphet, mellyre az atya kényszeri-

teni akarja, és engedetlen fiát esztendőtől olta tömlöczben zárva tartja; részvételt'okozó Eliza' sorsa és állapotja; a' gyermekei' elrablások alkalmával érzett kétség és fájdalma szív indító; a' gyönyörű szép muzsika bájoló módon mind ezeket még érzékenyebbé teszi. Pály Claudio és Szerdahellyi (Gróf) által énekeltt Kettős-dall ezen operának remek munkája, és igen helyessen adódott-elő. — Szép volt egy hármás Dall Dériné (Eliza) Pály és Klára által. — Dériné és Szilágyi közt elő-forduló jelenés, és Kettős-Dall második felvonásban felettébb szép vala; az első felvonás' végső Karéneke nagyon nehéz lévén, még nem tökéletesen ment együve, ámbár erre is szembetűnő igyekezet fordítatott; a' játék' elején nem reméltünk, hogy ezen írásban Községünknek a' mai elő-adással való megelégedését megjegyzezhetyük, mert az első Kar-Dall a' muzsika-karral nem igen ment együve, a' játékszín kétszer egymásután egynehány szempillantásig üressen maradt; Dériné Aszszonyrekedt volt, mit a' mostani kemény hidegben, a' sok próbák, és a' könnyű öltözetek miatt, nem is lehet csudálni. Olly körülfállítások mellett csekély volt a' mai jó elő-adásra reményünk, de az igyekezet, és ezen dalljátéknak, fundamentomos megtanulása, a' muzsikának felettébb való szépsége, az öltözetekben mutatott csinosság azt helyessé, és tetszőssé tették. —

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

9^{dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Februárius³ 5-kén 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B-c.

Vasárnap Január: 23-kán. A' TÜNDEKASTÉLY Magyar-országon. Ösméretes ugyan, de még is mindég igen tetszős ezen játék, a' mit annak tulajdoníthatunk, hogy *Martsa* (Dériné) Farkas (Szerdahellyi) kelletes felvett személyei' elő-adások olly különös, és méltó megelégedéssel elfogadódtak; mert Dériné a' ki az illyes naiv rollékat mindég a' tökéletességig eljátszani szokta, ma bennünket róla felvett vélekedésünkben még jobban megerősített. Szerdahellyi Úr is igen helyesen játszván méltó dicséretet érdemelt, és így mind ketten a' többi játzó személyekkel (kik tellyesen megnyugtattak,) valamennyire azon kedvetlenséget kipótoltak, melly onnan származott, hogy a' Darab a' tánczal, és éneklésekkel egygyütt alig három fertályig tartott, és az által Közönségünk a' bérletben egy számmal szegényebbé lett a' nélkül, hogy a' játék az estvének legalább nagyobb része kipótolására szolgált volna; a' hirdető czédulában 2 felvonás helyében 5 jegyződött, és így a' Dámáknak haza felé kellett gyalogolni, mert már majd vége lett akkorára a' játéknak, mikor másutt a' nézőhelyre gyülekezni szoktak. Fájdalommal sajnálnánk, ha Hazánkfiak, és Tháliának kedvellői, olly, és más szembetünőleg majd minden nap elkövetett hibák' következéseknél nagy reményeikben elámittatván, ezen keserves csalódáson sóhajtozni kéntelenítettének!

Hétfőn Január: 24-kén. A' SZERELEM GYERMEKE. *Erkölcsei Vig-játék 4 Felvonásban.* Szerzette Koczue. A' Darab jó, szépen íratott, és sok erkölcsiséget foglal magában; mellyet főképpen a' B. Vadligeti felvett személyében találunk. A' karakterek helyesen rajzoltattak: Rozáli a' egy ártatlan kellemetes jó Leánykának naiv felvett személye Dériné által szokott módjára igen jól adódott elő;

Telepi Úr Gróf Muldai rölléját, nem külömben Bartha Úr a' Predikátort, Egressy a' Ferencz köz-katonát, de főképpen Megyery Kristófot igen helyesen játszották; oly módon ma el nem maradhatott a' köz-megelégedés. Ezen játékban csak azon kifogásaink vagynak, hogy egy pár jelenések, Bodnár Magdolnával a' szünet nélkül való panaszkodások, és azoknak hosszaságok miatt, unalmasak; Rozália rolléja nagyon is ártatlan és gyermekes, a' Predikátort minden szempillantásban emlegeti, őtet kezével megkínálja, és ámbár ezen karakter sokat hasonlít a' Gurli felvett személyéhez, még is Gurli' rolléja tetszősebb, és nem oly magát unszó, jóllehet Dériné azt minden illendőséggel, és szerénységgel előadni igyekezett. — A' Ferencz szemrehányásaiban, mellyeket Attyának tézsen, több (egy gyermekhez egygy-általjában illetlen) kifejezések fordulnak-elő, egyébiránt Koczebue már arra szoktatott bennünket, hogy karaktereit élessen és hatható módon rajzolta.

Kedden, Január. 25-kén. ARSENIUS az ASZSZONY-GYÜLÖLŐ. Jóllehet ezen Játék a' czédulán *Dall-játéknak* hirdtetetett, ezt eddig csak mint néző-játékot egy pár elő-forduló Kar-dallokkal ösmértük, és így inkább ezt *Néző-játéknak dallokkal*, kelletett kihirdetni, mert *Dall-játék* nevezett alatt Operát értünk mint: Othello, Titus, a' Tolvaj-szarka 'sa't, és így a' Publikumot egygy-általjában nem kelletett volna elámítani, egyéberánt Arsenius oly *játék*, melly egy estvének kellemetes eltöltésére szolgálhat, de hijjában keresnénk benne elmebeli gyönyörködést. A' dallok nem rosszszak valának; a' játszó-személyek tellyesen kielégítettek, azoknak elő-adásokról való kiterjesztett megvizsgálásokba nem ereszkedünk, mert semmi különös fontosságú felvett személy benne nem taláztatik. — Telepi Úr' dekoráziói helyesek voltak, az egész játék pedig Közönségünket igen mulattatni látszott. —

Csötörtökön Január: 27-kén. A' LEPECSÉTELTE POLGÁR-MESTER, vagy a' BABONÁS - SZEKRÉNY. Mulatságos tréfa - játék 2 felvonásban. Fordította Megyeryi Károly. Ezen Darabról már a' fennemlített szavakkal mindent mondtunk, mit lehet felőlle megjegyezni; mert valóban sokat kelletett kacagnunk a' Bölcs tanácsnak nevetséges félelmén, a' Lámpa tanács szolgának igen tréfás jelené-

sén, és helyes elő-adásán, melly felvett személyt Megyeri Úr nagyon jól játszotta. A' Polgár-mester (Szentpétery) a' többi játszó személyekkel kielégítettek. — Egyéberánt az előfizetők' közvélekedésekre bízzuk arról itélni, hogy valyon a' mai és a' vasárnapi játékokkal, (ha bár a' tartandó tánczos multság miatt is 'olly rövidk lettek) megelégedtek é! a' 'Regisseur', vagy is a' Vezér tagok' dolga a' Játékokat megvizsgálni, hogy legalább 1 1/2 ha nem 2 órának eltöltésére szolgáljanak. —

Szombaton, Január. 29-ikén. DON JUAN. Dall-játék 2 felvonásban. Irta Mozart. — A' mostani század' utolsó 20 esztendejében muzsikára nézve nagyon megváltozott az Izlés: Rossini, Mercadaute, Pacini, Mayer, és Mayerbeer, etc. azon nevezetes, és híres szerzők, kiknek munkái főképpen Olaszországban különösen becsültetnek, Weber, Auber, Boiledieu nem kevésbé szép, és kellemetes muzsikákat írtak, és részszerint még most is irnak, de ezeknek írás-módjok egészszen különbözik a' régi, jollehet leghíressébb szerzők' munkáitul, és így Mozart, kinek neve méltán a' jövő századokban is tisztelettel fog neveztetni, kellemetessen, és valódi mesterséges tökéletességgel írt, de mai napon Operáit nem olly tüzes megelégedéssel fogadják - el, mint annakelőtte; mindazáltal a' mai Dall - játék igen tetszős, és szép Dallokat foglal magában, mellyek közzül az első felvonásban Dériné és Pály által énekeltetett Kettős-dall, Dériné Pály, Szerdahellyi, és Klára által egy Négyes-dall, és az első felvonásnak végső Kar-éneke, méltán számítatnak; a' második felvonásban Szerdahellyi a' Guitárnál elő-adódott Éneke tetszős volt, nem különben egy Hatos-dall szép vala; Szerdahellyi ma jól énekel. Dériné nem birt tiszta hangjával, és kevésbé tetszett. Szilágyi Úr éneklésével, és abban mutatott pontosságával meggyőz bennünket, hogy a' muzsika' szép mesterségéhez helyesen ért; ha ezen derék Dallost a' Természet erősebb, és szép hanggal megajándékozta volna, ez egy fényes és díszes tagja lenne a' magyar Dall-játéknak. Pálnak ma nem is volt alkalmatossága a' maga megkülömböztetésére. Szentpéteriné Aszszony ma helyesen öltözködván a' maga rölléjának megfelelt, — Szentpétery Úr nem lévén dallos, eddig csak szükségbül válalt röllét az Operákban;

igy ma a' Helytartó' felvett személyét játszotta; de sokat nyert volna e' mai játék, ha Udvarhelyi Urat ezen felvett személy' birtokában látnuk volna, az ő szép mély hangja, mivel Dall-játékban együtt munkálódása még szükségesebb, mint a' Néző-játékban, ott használtasson. Az utolsó Tüzes-sárkány' dekorációja igen szép, irányos és tetszős — a' muzsika kar felette gyenge volt, de igyekezetét bémutatta; a' Drámai előadásra nézve, valamint Déryné játszása nem különben Szilágyi Uré jó volt; így Megyerý kis rölljét helyessen játszotta, nem kevésbé Szerdahelyi Úr is erányosan öltözködven elő-adására nézve főképpen azon jelenésben; hol Zerlinével tánczol, és őt' elcsábítani akarja, megnyugtattott minket; de az utolsó jelenésben nem jól játszott: akkor a' Don Juan' bátorságát egy Kő-bálvány váratlan megjelenésekor olly természetes ijedséggel való tusakodással kellett volna ábrázolni, nem pedig az Inassával való egy-beesű (gleiçhgűftig) beszéddel azt mintegy közönséges vendéget elfogadni. — Pály Úr az Apóssa' halálát nem igen tűzessen látszott megböszszólni; talán ő, valamint Szentpétery né Aszsz: is az ollyan Emberek közzé tartozandók, kik belső fájdalmat jobban tudják érezni, mint kifejezni.

A' mai számunkban alább ki-tett Játék-színi Jelentésre az érdeemes Közönséget ezennel figyelmetessé tenni, és megkérni bátorkodunk, hogy pártfogása, és kegyessége által Bartha Úr igyekezetét megjutalmazni, és további munkálódásra ösztönözni méltóztasson. —

Játék-színi Jelentés.

Hétfőn, Február. 7-kén Bartha János részére elő-adódik HEILBRÓNI KATALIN Andalgó Romános Vitézi-játék egészen új Dekorációkkal.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

10^{dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Februárius³ 12^{kén} 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—c.

Mindenek előtt bizonyos okokra nézve, ezen írásunk' elején, annak czélja, és minéműsége eránt említett kifejezésünket részszerint ismétíteni, és tudós olvasóinkat arra figyelmetesekké kell tennünk, hogy nem lévén czélunk a' színjátszónak minden legkissebb mozgását, vagy ejtett szavát megrostálni, és legcsekélyebb hibáit a' világ' szemei eleibe terjeszteni, csak általjában szolhatunk, és csak futolag lehet észrevételünk; tehát némelyek' szemrehányásai, kik azt mondják, hogy a' jó vagy rosz deklamátziót, egy helytelen hangon ejtett szót, vagy némely nem erányos mozgásokat is a' kritikában elő kellene hozni; minket nem érdekelhetnek. *Tudósításnak*, nem *kritikának* nevezvén ezen írásunkat, körülállásos kicsinyiségekbe nem ereszkedhetünk, és azért csak úgy ítéljük-meg a' Játékokat, valamint azoknak jó, vagy helytelen előadások, az öltözetek' erányosságok 's a' t., a' Közönség nagyobb részének meglegedését nyerték, vagy kedvetlenségét okozták, és azért a' közönség' hangja, miénk is lesz, minthogy pedig a' vélekedések többfélék, azokat sorompó közzé szorítani, vagy ítéletünket az egész világra reá-tolni egyáltaljában nem szándékunk; de azt kívánjuk, hogy ezen tudósításnak ellenségei gyűlölségeket valamennyire mérsékelvén, arra olly rosz és ártalmas szándékot rá ne fognának, és eránta éppen olly engedelemmel, és kiméliséssel viseltetnének, valamint mi-is a' Nézők' szabad ítéleteket megtisztelni, és némelyeknek tévelygéseit eltűrni készek vagyunk. —

Vasárnap Január. 30-kán. A' NAPI PARANCSOLAT, Katonai Érzékeny-játék 4 Felvonásban. —

II-dik Fridrik híres Burkus Király életébül való karakter rajzolatjai elegendő kelletes tárgyat adtak több becses néző-játékoknak; a' mai darab Fridrik' szoros katonai kötelesség' megkívánását, de egyszer'smind jeles jó szívűségét ábrázolja-elő; a' nélkül, hogy ezen darab' kidolgoztatásáruul rendkívül való magasztalással szolhatnánk, még is mondhatjuk: hogy igen tetszős volt, mellyben nem kevés részt vettek a' színjátszók, kiknek jó előadások által ezen játék sokat nyert; ha ma Szilágyi' (Fridrik), Kántorné' (Májor Blauken-

dorf Hitvесе,) és Szentpétery' (Profosz) példájok után mindnyájan régi ízlésű öltözetekben játszottak volna, ez sokkal jobb béhatást tehetett, de így ezeknek helyes öltözetei még inkább háborgatók, mint erányosak lettek, és hibanagyításoknak (Karikaturen) látszottak a többi új ízlés szerint szabott öltözetek mellett. Szilágyi Úrnak Burkus Király' eredeti, jó, és helyes előadását méltán mindenek előtt emlegetjük. Egressy Úr, nemes karakterét igyekezete' bémutatásával adta-elő, a' többi személyek, minthogy nem annyira fontos rollékat játszottak külön nem neveztetnek, jó előadásokról azon bizonyító jelt adtak, hogy a' darab közönségünk által tetszősen elfogadódott; mind a' mellett meg kell jegyeznünk, hogy Ujfalusiné szerelmes rolléját hidegen játszotta-el. —

A' sáncz ostromlása, az Ágyuk, és Zászló' megvétele, a' Kapitány (Egressy) halála jól ütött-ki. —

Hétfőn Január: 31-kén. SZOREL ÁGNES. *Dalljáték 3 Felvonásban. Irta Gyrovecz.* Ha újjabb ízlésű Operákat egymás után hallottunk, ha azoknak kellemetes nótái még mindig bájos érzéssel emlékezetünkbe és lelkeinkbe hatnak, tehát nem lehet csudálni, hogy a' mai Játék hidegen hagyta a' néző' érzését. A' nélkül, hogy a' Szerzőtül helyes munkájának érdemét, és kellemetességét eltagadhatnánk, még is semmi különös béhatást okozó Dallokat benne nem találtunk; egy rövid Kettős-dall az első Felvonásban Dériné (Ágnes) és Pály (VII-dik Károly) közt, a' második Felvonásban egy Ötös-dall, tetszősek lehetnek. — Az elő-adás helyessen egygyett, ha azt vesszük-fel, hogy a' kemény hideg által az emberi-hang' tisztasága olly könnyen veszthet; és valóban csudálnunk kell, hogy az ma nem történt. Dériné, Szerdahellyi, Pály, Udvarhelyi, Szilágyi megfeleltek rolléjoknak, mi pedig azon kívánsággal, hogy bár inkább több újjabb, és már megtanúlt Operákat lehetne ismétíteni, játékszinünket elhagytuk.

Szerdán Február. 2-kén. CESARIO A' FÉRFI GYÜLÖLŐ, *Vígjáték 4 Felvonásban.* — Készítette Wolf. — Ezt egy valóságos víg és mulatságos játéknak nevezhetjük, a' tréfás, és nevetséges jelenések egymásután következnek, és kaczagást okoznak; mindenek felett azon jelenés, mellyben a' két szerelem-féltő Szeretők Megyery és Egressy Urak rejtve és egygyütt feküdvé leselkednek, mulattatott. Ujfalusyné Asz. férjfi köntösben helyessen játszott, és csinosan öltözködött, nem külömben Megyery és Egressy Urak is rolléjokat helyessen adták-elő, a' többi játszó személyek nem kevésé megnyugtattak. —

Pénteken Február: 4-ik nappján, ezen Szabad K. Város Polgári Ispitály' részére: A' DERÉK ANYA új erkölcsi játék 5 Felvonásban. Szerzette Gróf Szóden Juliusz. —

Ha ezen darab' szerzőjét czédulán nem olvastuk volna, azt Ziegler' munkájának mondanánk; egészszen az ő módjára és igen szépen iratott, de felettébb való hoszszasága miatt unalmas lett, mert majd 4 óráig tartott, és Ziegler' munkáinál még körülállásosabb, (melly által sokat akarunk mondani). A' részvétel az által semmivé tétetik, hogy a' darab minden legkisebb körülállása hoszszú jelenésbé foglaltatott, a' mit egy pár szóval a' történet' értelme okáért mondani, és az által a' darabot egy harmad részre lehetett volna kurtítani, a' második és 5-dik Felvonásban Procurator (Barta,) a' Hitvese (Ujfalusyné) Valterné (Kántorné Aszszony) közt két egészszen egymáshoz hasonló jelenések fordulnak elő; Reiternek két fiai vagynak: Ferencz az erkölcs' mustrája, Ferdinánd egy semmire kellő — Valternének is egy derék, és egy rosz fia vagyon, melly egyformaság egy ilyen nagy játékban méltán hibának tartatik.

Helyes, hogy a' derék anyának nyájassága, erkölcsisége, és anyai szeretete több szerencsétlen és kedvetlen viszontagságok mellett kitündöklik, de itt az anyai gyötrelmek nagyító-lvegen mutattnak, mert nem kigondolható az a' kín, melly őt' nem érne: A' darab elején férje' halalát siratja és sorban minden jelenésben valami új szerencsétlenséget tapasztal: a' leánya' elméje megzavarodik, kisebb fia a' legrettenetesebb állapotba érkezik haza, a' menyé méltatlanul viselvén magát, fájdalmat okoz néki; egy Királyi Komiszárius kaszsa megvizsgáztatás végett jelen-meg, fia Vilhelm a' törvény-szék által kerestetik; férje' kaszszájába 3000 tallér hibázik — Vilhelm magát megakarja gyilkolni; és eféle számtalan bal-esetek végig kísérik a' szánakozásra méltó Valternét, valóban nem ösmérünk annyát ki mind ezeket kiálhatná, és nem a' közönséges életből, de sőt a' rományos képzelt világból lehetett ezen tárgy' folyamatját venni. — Mind ezek után kitetszik, hogy jóllehet a' mai játékban nem hibáznak ragyogó szépségek, még is ez által okoztatott behatás, és érzés, a' jelenések' kimondhatatlan hoszszasága, és rendkívül való nagy szánya miatt, azon kívánságba változtatott-meg: hogy vajha! vége lenne már; mert az emberi természet a' legnagyobb gyönyörűséget is meg-unnya, ha változtatás nélkül soká tart.

A' játzó - személyekről méltó dicsérettel szolátunk: többnyire tökéletességig vitték mai elő-adásokat: Kántorné Aszszony a' nagy és fontos felvett személyét igen helyessen játszotta; Megyeri Szentpétery, Bartha méltán említettnei érdemelnek, és valamint rövideden, 's igazán mondtuk az elején, hogy ma mindnyájan helyessen játszottak, így ezen ítéletünkben a' közönség is látszott meg-egygyezni, mert mindnyájan kihivattattak.

Szombaton, Február. 5 - ikén. 1831. A' HELVETZIAI HÁZNÉP Pásztori Érzékeny Dall-játék 3 felvonásban. Szerzette Weigl.

Ezen Opera sokkal űsmeretesebb, mintsem hogy ennek különös és legkellemetesebb nótáit itt előhozni szükséges volna; nem látunk olly hamar Dall-játékot melly felől olly külömbféle itéletet hallottunk volna: az érzékenyeknek, és a' német muzsika' kedvelőinek nagyon tetszős; ellenben az olasz és francia ízlésnek barátjai ezen munkát igen ízetlennek, és az elő-forduló érzékenységeket unalmasoknak fogják mondani. A' muzsika-kar gyenge léttére, és D é r i né rekedt hangjára nézve, gondolható, hogy nem a' megkívántatott módon adódott a' mai Dall-játék. Nevezetes hibák el-nem követtettek, és a' mellett, hogy ezen Operában nem csak éneklésre, de játszásra nézve is derék szín-játszók főképpen az Emeline felvett személyére megkívántatnak; a' mai előadásra nézve csak jókat mondhatunk.

Melly régi lehet ezen Opera már azon körülállásból is kitetszik: hogy Emeline Jakobhoz való szeretetébül megtébolyodik; ez régi időben történhetett, de az újjabb időkben a' Szép-nem miattunk nem veszti-el olly hamar eszét! —

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

II-dik Szám.

KASSÁN, Szombaton Februárius' 19^{kén} 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—c.

Vasárnap Február. 6-kán. AZ ELSZÖKTETÉS. *Vig-játék 3 Felvonás-
ban.* Nem különös ugyan, de mulatságos volt e' mai darab. — Uj-
falusiné Aszszony pajkos rolléját helyesen játszotta, és igen csin-
nos öltözetbe lépett - fel. — Szentpétery né Aszszony valamivel
tüzebben játszhatott volna; öltözete és fej-ékesülése ellenben tet-
szős vala. A' férfiak is igyekeztek felvett személyeknek eleget tenni. —
További tudósítást ezen darab elő-adásáról nem adhatunk, mert
a' Játék' csekélysege, és a' rollék' kevés fontossága minket a' körül-
állásosan teendő észrevételektől felszabadítanak.

Szerdán. Febr. 9-kén. Bartha János Úr részére: HEILBRONI
KATALIN. *Andalgó Vitézi-játék 5 Felvonásban.* Elő-játékkal Kleiszt
után játék-színre alkalmaztatta Holbein. Ezen romános és részvételt
okozó tárgy' jobb kidolgoztatása és a' Játék' helyes fordítása mellett
kellemes béhatást tehetett a' nézőkre; annál inkább, hogy a' Darab
Játékszín' Dekorátorának alkalmatosságot nyújt a' maga megkülöm-
böltetésére, valamint a' sok elő-forduló fényes öltözetek is nem kevés
részt vesznek abban, hogy ezen Darabot pompással lehessen elő-adni;
de csudáljunk, hogy a' Szerző azon században, mellyben a' Darab
játszatik, Katalint megmágnesesítette, és a' Rénusi Gróf' felvett szemé-
lyét valamennyire kelletesebbé nem alkalmaztatta. — Telepi Úr ma
mindenek előtt a' háromféle igen csinos Dekoráció' feltalálásáért, ké-
szítéséért, és felállításáért különös dicséretet érdemel; leginkább az
utolsó Jelenésben azon Kápolna forma Dekoráció és a' szép, régi iz-
lésű Oltár-kép felette tetszett nekünk; az öltözetekre nézve Bartha
Úr 5 féle csinos, többnyire pompás vitézi köntösökben állott - elő,
Dériné kétszer igen helyessen öltözködött, Ujfalusiné igen jó

ízlésű öltözetekben állott-elő. A' többi játszó-személyek is megkülönböztetett csinossággal jelentek-meg, és igyekezetekért méltó dicséretet érdemltek: Katalin (Dériné) szokott, és részéről igen becses módjával: (hogy tudni-illik szerény és kellemes játszásával rolléjának elő-adása még ragyogóbb lett) bájolt. — Strahli Gróf (Bartha) elő-adásában a' különben erős szép, mély hangjának az érzékeny jelenésekben való mérséklése különösen tetszős lehetett; ez által egy bizonyos kellemet, és nyájasságot nyertt mai felvett személye, melly czélját el-nem hibázta. Kunegunde (Ujfalusiné) igen helyessen ábrázolta rolléjában elő-forduló színlett nyájás szeretetét, egyszerűsmind tettetett, gonosz karakterét, de az utolsó Jelenésben, hol Kunegunde reményeiben annyira csalódik, hol vetélkedő társát maga helyébe annak karjai között látni kéntelenítettett, kit magának szánt és kit már birni is gondolt; meg-sem ítőközött, és vidám tekintettel, a' Darabon végig körül-nézvén magát, azon felöle már annakelőtte megjegyzett észre-vételükben megerősített, hogy ó a' Játék' folyamatjában gyakra kipattan felvett személyébül, melly körülállás annál háborgatóbb, hogy különben töbnyire helyesen és természetes valódisággal szokott játszani; egyéberánt a' többi játszó személyek' segedelmekkel, Társaságunk, a' mai játékkal való tellyes meglegedést megnyerhette, ha az égés' alkalmatosságával több rendtelenségek nem estek volna, de a' felgyújtásra készített eszközök nem égtek, a' folyosó bé-nem dült, mikor kellettett volna; az álfalak közt egy zavar, lárma, rendtelenség történt, melly a' legtávólabb nézőnek is észre-vehető volt, és nem egy kastély' égésekor természetes zavart, de inkább a' próbákon ezen dologra fordított kevés ügyességet és figyelmetességet ábrázolta — a' Császár' némely követői, kik a' czédulán kitétettek, nem látszottak. — Az illyes helytelenségeken nem csak a' szoros-san ítélő, de az egyszerű néző is méltán neheztelhet, és ha kötelességünknek ezen Tudósítás' rendje szerint eleget tenni akarván, nyilván, és igazságosan Játék-színeinken elkövetett hibáinkat említjük, és ha ezen szemérmes intésünknek sikerét hijjában várjuk — olvasóinkra bizzuk a'felett ítélni: hogy a' Pártfogónak, vagy a' Színjátészónak kel-lene-é azon elszomorodni? ! —

Pénteken. Február. 11-dikén. A' FEJEDELMEK' NAGY-LELKE. Érzékeny Játék 5 Felvonásban. Szerzette Ziegler. Ezt megelőzte egy jelenés dekorációval, Felsőges Királyunk' születése napjának ünneplésére ; melly alkalmatossággal a' nemzeti Dall és Szín-játszó Társaság' éneklő Tagjai azon esméretes nép-éneket : „Tartsd-meg Isten Királyunkat" elő-adták. Erányosabbnak tartottuk volna, hogy-ha szeretett Királyunk' nemzeti köntösben lefestett Képe körül magyar, nem német ruhában öltöztetett Dallosokat szemléltünk volna, és jóllehet ezen helytelenség' mentségére mondani lehetne, hogy a' következő Darabot játszó személyek nem olly hamar öltöztethettek volna fel újra ; azt jónak még sem láhattuk.

A' mai játék egy pár nagy lelkű, és nemes szívű Fejedelmeket ábrázol, és a' mai ünneplésre nagyon alkalmas ; helyesen iratott, és fordítottatott ; a' játszó-személyek várakozásunknak megfeleltek, főképpen Kántor né Asz : ki azt a' mit mondott lelke' tellyes érzésével mondta, és a' többi között azon jelenésben, midőn Lajosnak kinyilatkoztatja magát, illendő méltósággal játszott, és így tellyessen megnyugtatótt. — Megyeri Úr (Gróf Alzei Zech) a' mai intrigánt rolléjának tehetsége szerint eleget tett. Szentpétery, Bartha, Udvarhelyi nem kevésbé. — Egresy Úr a' meszsze-látó csót megfordítva tartotta szemeihez, melly hibát egy Gróf Montfortnak nem kellett volna elkövetni. — Kubay Úr az öreg Baltiger' rölléjában tetszett. Az öltözetek csinosak valának. Ezen darab' leghathatóbb jelenése az volt : midőn a' Gróf (Megyeri) Jobbágyját lábaival tapodja, kínozza, kardjával megsebesíti ; Baltiger' ellenben bosszúságában felkapja magát, urát dühösségében öldöklí, és arra a' Király megjelen. — Ezen jelenés annál fontossabb, hogy az Arragoniai Herczegné titkos fogságát felfedezi, és mind ezek a' dolog' végre-hajtására utasítanak.

Szombaton. Február. 12-ikén. A' SZÉL-PÁL (der Bildfang). Vigjáték 3 Felvonásban. — Irta Koczubue. —

Ha fáradozások, és tapasztalt kedvetlenségek után a' serény munkás ember lelkét feleleveníteni, és elméjét valamennyire felvidámítani akarja, arra valóban a' halhatatlan Koczubue' vig-játékjai tökéletesen alkalmatosak ; ő jól tudta minden darab' tárgyát a' kö-

zönséges életből venni, és természetes valódisággal végre-hajtani, ő értette azon mesterséget: kellemetes játszósággal, és elméskedés-sel minden közbeszédet kelletessé, mulatságossá tenni, és jóllehet több újabb Szerzők is ezen tárgyban magoknak nagy hírt, és köz meglepedést szerettek, még is az enyelgő Játékokban Koczebue halála által okozott hijjánosságot kipótolni, de őt felyül haladni nehezen fogják. — Ha ezen alkalmatossággal egy méltán az egész világon megtiszteltetett Szerző' dicséretére többet mondottunk, mintsem a' mennyi némely olvasóink' meggyőződésekkal megegygyezne, azt nekünk inkább átnézni, mint bennünket kárhoztatni kellene. —

A' mai Darab' elő-adásáról méltó meglepedésünkkel szólhatunk, és reményljük, hogy az érdemes Közönség is ugyan azon érzéssel hagyta-el Játék-színünket; de hogy is ne lehetne ezen Játék-szerzőjének könnyű, természetes, és kelletes találmányjait egy tapasztalt Színjátészónak jól elő-adni? Báró Tüzes Ferencz' rolléjában *B a r t h a* Ur megnyugtatót ugyan bennünket; de még is vélekedésünk szerint a' vitézi, vagy egyéb komoly szerelmes felvett személyeket tetszősebben, és jobban játsza légyen bár, hogy erős mély hangja ezekre alkalmatosabb, vagy hogy talán több mozgathatóság és nagyobb ifjúság kívántatik azon pajkos és szeles ifjú ábrázolására. — *Z s e m b e s n é* Asz. (*U d v a r h e l l y i n é*) ma tetszett. — *N i n a* Kis-aszszony' szerelmes rolléjához több tűz és szívesség kívántatott. — *B i v a j f y* (*S z e n t p é t e r y*), *M o l k u s* Invalidus (*M e g y e r i*), igen helyessen játszottak és sok kaczagást okoztak. — A' két parókás' és a' két Invalidus' jelenései legmulatságosabbnak látszottak, és leghelyesebben adódtak-elő. —

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

12^{dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Februárius' 26-kán 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—c.

Vasárnap Február. 13-kán. EUROPA' ELRAGADTATÁSA. Paródia Dallokkal 2 Felvonásban. Irta Meiszl. Muzsikáját szerzette Müller Venczel.

E'féle játékokról és azoknak belső becsekrül már másutt is volt alkalmatosságunk szóllani, tehát szükségtelen, és unalmas lenne azon indító okokat ismétíteni, mellyek minket arra bírtak, hogy tőlök egy általjában minden valódi Drámai értéket eltagadtunk. — Europa' elragadtatásában úgy mint több illyes Paródiákban elmés gondolatok találtatnak; valamint nevetséges tréfák, és igen helyre szabott gunyolódások is, de többnyire azon helyre, melynek Játék-színére íratott, és azon időre mikor szerződött, alkalmaztatott, és az által azon eredeti múltattatásbul, mellyet akkor a' nézőknek szerezhett, sokat vesz; egyéb-éránt minden össze-köttetés, és folyó értelem nélkül egy Farsangi estvének eltöltésére szolgálhat, és imitt-amott mosolygásra, de kaczagásra is ingerel. — Természetes hogy itt az öltözetekről, és a' Szín-játszók' elő-adásokról semmit-sem lehet mondani, mert akár-miféle köntösben jelentek-meg, akár-hogy játszottak volna, minden ezen tárgyban elkövetett hibákat a' Paródiának és a' hiba nagytátnak lehetett tulajdonítani. A' Bika' ábrázolása helyes volt. — A' Dallok a' nélkül is, hogy kevés szépséget, és kellemetességet foglalnak magokban, igen gyengén, és a' muzsika' szép mesterségére nézve nem igen örvendetes és dicséretes módjára adódtak elő, és így a' Közönségnek komolyabb és szorossabban ítélő része ma nem volt megelégedve. —

Csütörtökön Február: 17-kén adódott egy új *Vig-játék* 1 *Felvonásban*, ezen nevezet alatt: A' SZÍNJÁTSZÓ SZERELEMBÓL.

követte a' Fogoly vagy a' Hasonlatosság. *Víg Dall-játék I Felvonásban*. Szerzette Duval, muzsikáját írta Della Maria, mind a' két Játék Ts. Deáki Filep Sámuel Úr által fordíttatott. —

A' Színjászó Szerelemből egy igen víg és mulatságos Darab, mellyben a' Báró Csillagvölgyiné rölléja igen alkalmas a' Színjászónak maga megkülömböztetésére, és valóban ma Ujjfalusiné Asszony ezen felvett személyt a' Közönség' tetszésére adta-elő. — Báró Vesztei (Udvarhelyi Úr) nagyon hibázott egy új ízlésű kaputköntösben fellépni, mert felvett személyének karaktere szerint a' régi szokásokat, régi beszéd-módot, régi köntösöket, egy szóval minden régiséget kedvelvén az újjabb időknek szokásait annyira utálja, hogy fiának mátkája másképpen megegygyezését nem is gondolja megnyerni, mintsem hogy kedvéért ő is a' régi szokás szerint viselvén magát, tetszésére légyen; olly karakternek egy általjában ellenkezett a' Báró' öltözete; egy régi ízlésű fő Erdő-mesteri vadász öltözet; paróka, bőr-nadrág, magos csizma, vagy német, régi, gazdagon stikkelt köntös, harizsnya, rövid német nadrág, illendőbb, és ezen rölléhoz erányosabb öltözetek lettek volna. — Eduard (Egressy Úr) hidegen játszotta szerelmes rölléját, ezt jöllehet kevés fontosságú volt, még is nem ugy kellett elő - adni, mintha Bárónénak Komornyikját játszotta volna. — Báró Vesztei Aurora (Kántorné Assz.) csekély rölléját eredeti-módon játszotta, de köntöse sem az egész öltözetével, sem rölléja' karakterével meg - nem egygyezett. A' Tanácsos (Megyery), Obester (Bartha) és az Udvari-Marschall (Szentpétery Úr) helyessen játszottak, és mindenek előtt Szentpétery Úr erányos, csinos öltöztetéséért, és azon igyekezetért, mellyel a' sok francia szavakat helyessen kimondani iparkodott; nem különben Ujjfalusyné Assz: is ezen okból különös dicséretet érdemlettek. A' Darab magában mulattatott. — Az első jelenésben elő-forduló eszközök, mobiliák, úgymint az öltöző asztal, a' Spanyolfal és a' t. úgy állittattak-fel, hogy a' bal - oldalon lévő nézők mind ezeket nem láthatták; olly alkalmatossággal mindég az egész Publicum éránt tekintettel kell lenni. —

A' Fogoly vagy a' Hasonlatosság előttünk mint *Víg-játék* ösmertes, mellynek tárgya igen mulatságos, és minthogy az elő - forduló

Dalloknak különös becsek nincs, azok által pedig a' Játék sokkal hosz-
 szasabb lett, azért a' köz-vélekedés szerént ezen Darab Dall-játék-
 nak való által-dolgoztatásával keveset, de talán semmit-sem nyert;
 mindazonáltal a' Dallok imitt-amott kellemetességgel nem szűkölködnek:
 legtetszősebb volt a' D é r i n é által énekeltetett Dall (R o m a n z e)
 és egy Négyes-dall D é r i n é, P á l y, U d v a r h e l y i, és K l á r a
 által. — A' fogoly' egy ingben való megjelenését egy átaljában he-
 lyesnek nem mondhatjuk, mert egy Hadnagynak a' fogházban is van
 köntöse, valamint azt később láttuk, midőn a' Commendánszal Szép-
 hegyiue' házában megjelent, tehát jóllehet a' Játékban elő-hozódik,
 hogy a' tolvajok által kirabolgatott, még is egy régi, kopott köntös-
 ben felléphetett volna; mert a' Szerző az által, hogy Tamás egy
 köntöst Belnai számára keres, nem szándékozott Belnai' személyét
 ingben fellépetni, és ha ezen körülállást természetesnek nézzük is,
 hogy tudni-illik a' Rab fogházában egy lyukat találván, azon a' szom-
 széd' házába könnyűség okaért köntös nélkül jön, ezen hihetőséget
 a' nagyobb illendőségnek lehetett volna feláldozni. Egyéberánt ezen
 Dall-játék' elő-adásával Közönségünk megelégedni látszatott. —

Szombaton. Február. 19-ikén. A' MOMBELLI GRÓFOK, vagy
 az Atya és az ő gyermekei. *Néző-játék 3 Felvonásban*, Francziából
 szabadon készítette Hassaurek. Fordította Katona Jó'sef Úr. Helyes
 és érzékeny volt a' mai Játék' tárgya, a' Történeteknek egybe-kötteté-
 sek rendesek és természetesek valának. A' két Árvák' megjelenése,
 magok-viselete, a' velek való bánás-mód, a' várban tapasztalt sor-
 sok valóban részvételt okozó jelenések; felséges azon körülállás,
 hogy a' két Árvák' tulajdon atyjok Gróf Mombel Tömlöcz-tartó ál-
 orczában, a' megmérgezett bort magában foglaló kosárnak megfor-
 dításával ezen szempillantásban gyermekeit a' haláltól megmenti, és
 a' gonosztévőnek méltó büntetését eszközli. Mind ezek részre-hajlás
 nélkül való igazságos ítéletünk szerint olly helyessen, és pontosan
 adódtak-elő, hogy valóban a' mai elő-adást legkelletesebbnek, és a'
 Közönség' megelégedését legérdemessebb jutalmának a' Szín-játszók
 fáradozó iparkodásoknak mondhatjuk. Terpsichore' örömei eltűntek, a'
 szerény Thália azon veszteséget kipótolni kívánja, és valóban mai
 Játékunk azt elérni és tellyesíteni képes volt, mert a' Darab' elejétől

fogva végig, úgy mondván: számot tartott figyelmetességünkre, és részvételünkre; de hogy is ne tetszett volna Udvarhelyi Úr, és Dériné Asszonyinak mai játszások; amaz (Gr. Mombél) igen jól ábrázolta a' szerető rettegő Atyát, ez (Pál) a' tüzes, fortélyos, nyílt szívű, bátor, és egyszer'smind gyermekes rólleját minden tökéletességgel vitte véghez. — Szentpéterné Asz: (Just) nem kevésbé méltán megnyerte Közönségünk' tetszését, valamint Megyéri Úr intrigánt rolléjában szokott módon megnyugtatott, és Ujfalusiné Asz: a' mai csinos öltözete által is a' Publicum eránt viseltetett tiszteletét eléggé bémutatta. — A' többi Játszó-személyek is jól játszottak; a' Dekorációk valamint erányosság, úgy tetszősek is voltak.

É s z r e - v é t e l .

Az előbbeni 11-dik számnak 2-dik lapján a' 17-dik sorban *gyakra* helyében *gyakran* kell olvasni; nem külömben ugyan'ott a' 31-dik sorban: *Játékszinünken* nem *Játékszíneinken* kell lenni.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

13^{dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Mártzius² 5^{-kén} 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—e.

Vasárnap Február. 20-kán. A' SZEBENI ERDŐ. Néző-Játék 4 Felvonásban. Szerzette Weissenhurm Johanna. A' mellett, hogy a' mai Játék' története elegendő kelletes tárgyat nyújtott egy mulattató Néző-játékra; még a' Szerző' neve is elegendő kezese annak, hogy kidolgoztatása, Játék-színre való alkalmaztatása, és írás-módja rossz nem lehet, mindazonáltal azon egy körülállást helybe nem hagyjuk: hogy tudni-illik a' Herczeg-aszszony azon iszonyatos csalárdságot, és gonoszságot senkinek ki-nem nyilatkoztatja, melly természetesebb lett volna, mint azon kínzó elhalgatás, mellynek indító oka minden bizonyságok' hijjánossága volt, és épen ez sok kelletes jele- néseket hozhatott magával a' mellett is, hogy titkát Kovárral, vagy a' Herczeggel közlötte volna. —

A' mai elő-adás bennünket egészszen megnyugtatott. Ujfalusi né a' Bulgáriai Herczeg-aszszonyt igen tetszősen, és legjobb tehetsége szerént mind játszására, mind cél-erányos öltözetére nézve ábrázolta, és igyekezetéért dicséretet érdemel. Szentpéteryné Asz: is megnyugtatott; de jobbnak láttuk volna, hogy-hama Dériné Asz: a' Herczegnét, Ujfalusi né Asz: pedig Olfride' rolléját játszotta volna. — Szentpétery Úr, és Kántorné Asz: az Oláh-paraszt vén házas-párnak felvett személyeit, ámbár csekélyek valának, még is igen helyessen adták-elő, és eredetiképpen öltözködtek, Telepi Úr (Szokol) nem különben, egygyűgyű, félénk, szerelmes, de jó szívű rolléjában tetszett, valamint Megyeri Úr Dobrozláv' ábrázolásában egészszen maga helyén volt, és így szükségtelen volna körülállásosabban kifejezni, hogy ma ismét egy-pár kellemetessen eltöltött órákkal gyönyörködtünk. — Az Oláh-leányok' öltözei ma külö-

nössen azon jegyzésünkre bírnak minket, hogy aszszonyi Statistáinkat a' csinos, erányos, és jó ízlésű öltözködések' okáért méltán megdícsérjük. — A' nyolczas-táncz inkább az elhalgatást érdemli, mint az említést.

Hétfőn Február: 21-kén. BENJÁMIN Lengyel-országból, vagy a' NYOLCZ-GARASOS ATYAFI. Erkölcsei *Víg-játék* 5 *Felvon.* Szerzette Kuno. Ma ismét nagy meglepéssel szólhatunk ezen helyyes, és jól előadódott Játékról: mert a' Darabnak nem-csak a' közönséges életből merített karakterjei terjesztődtek szemeink eleibe; hanem töbnyire a' Játészó-személyek is felvett Rolléjokat ámító-valódisággal adták-elő. A' mai Víg-játék azon keserves igazságot újra bébizonyította előttünk, hogy a' gazdag előtt az egész világ meghajtja magát, a' szegény ellenben megvetést tapasztal, és hijjába keres segítséget, de szerencsétlen állapotjában másoknak gondolkozása' módját könnyen kitanulja. Benjámint ma attyafiainak szívébe bele-láthatott; be bódog lenne az-az ember, ki e' világi életben az illyes próbákat tévén, oly kevés kedvetlenséget tapasztalna. — A' Krone familia' tagjainak olly megkülömböztetett karakterei vagynak, hogy valóban ezen Bajzolatok által, több élő emberek is magokat eltalálva fogják érezni: A' Fő Komiszárius egygy ember, ki a' gazdagot tiszteli, a' szegényt megveti és meghitséggel beszél magáról, szegény ötsét éhel hagyná meghalni: azomban egy ebédre 100 aranyat kész volna költeni; az illyenhez hasonló Nagy-bátyák e' világi életben többen is találtnak. Ezen rollét S z i l á g y i Ú r jól játszotta, nem külömben a' jó szívű Biztos-tanácsost S z e n t p é t e r y Ú r helyessen ábrázolta; a' felfuvalkodott Doctor Lám (M e g y e r y) kaczagásra indított; B a r t h a Ú r Benjámint tetszőssen, D é r i n é A s z : Biánkát szíves érzéssel játszotta; egy-szóval mindnyájan tehetségek szerint mai meglepédésünket eszközölték. —

Kedden Február: 22-kén. M e g y e r y Károly' részére: A' T E N - G E R I - R A B L Ó K. Egészszén új nagy Szomorú-Játék 5 *Felvonásban.* Houvald után, fordította Kovacsóczy E. M.

A' mai játékkal, melly csak 1831-dik Esztendőben jelent-meg, és már fordítva Játék-színünkre hozódott, mellynek elő-adása által M e g y e r y Ú r a' Közönség eránt viseltetett tiszteletét eléggé bémutatta; Ts. Kovacsóczy Ú r, kinek ezen új Szerzeményt a' magyar Mel-

pomene köszönheti, egy kettős ajándékot tett Hazánk Közönségének, mert ezen becses Darab' helyes és fényes elő-adásának eszközzésével nem csak a' Nézőknek szerzett bizonyos kellemű és gyönyörűséges mulattatást; hanem honnunk' Literaturáját is egy fontos, és minden tekintetben örvendetes, kedves és becses adománnyal meggazdagította. Valóban sajnáljuk, hogy ezen Írásunk' célja, és az előttünk fekvő papirosunk' szűk volta tőlünk egy általjában ezen Játéknak körülállásos megvizsgálását, és a' legfényesebb mondásoknak elő-terjesztését megtagadják; de rövideden légyen mondva: hogy ezen Szomorú-játék mind a' karakterek' rajzolásában, mind az írás-módjában Houvald Úrnak többi munkáit becsére nézve feléri, és hogy fordításának fellengős írás-módja még sem fosztotta-meg folyó, szép, könnyen érthető tiszta magyarságától, melly körülállásokat mint ezen jeles munkának éppen annyi érdemeit elő-hozni, és azon buzgó kívánságunkat kinyilatkoztatni szoros, de egyszer'smind kellemetes köteleességünknek tartjuk: hogy bár a' fordító Úr, szép, és ragyogó elmés tehetségeinek utóbbi sikerét, Hazánk' díszére feláldozni, és a' magyar Literaturának már magossabb polczára jutott munkáit új szerzeményekkel, a' Szerzők' neveit pedig a' magáéval méltán szaporítani folytatná. —

Ha ezen Darab' töbnyire nagy, és a' megtanulásra nézve is nehéz felvett személyeit vesszük fontolóra, annál inkább megelégedhetünk annak elő-adásával. Flamminia (Kántorné Asz:) Caramano Bartolomeo a' tengeri rablók' Fejedelme (Szentpétery Úr), Silvano (Bartha), ezen Trágediának tündöklő, és legfontosabb személyei valának; kik valósággal tellyessen kielégítő tökéletességgel játszottak; Udvarhelyi Úr (Velencei Doge), Dériné (Angela), és a' többi, nevezetesebb rollékat játszó személyek is méltó említést érdemelnek. — Olly kedvező körülállások mellett, a' mai elő-adás, pompás öltözetekre, és az erányos szépen festett dekorációkra nézve is ezen 1830/31 Eszt. lefolyásában helyesen játszott Darabok között megkülömbözteti magát. Csupán e' következő észrevételünk volt: hogy Udvarhelyi Úr Leánya' halálát hidegen fogadta-el; még azt is méltán sajnáljuk, hogy Játék-színünk az illyes pompás elő-adásokra annyira szükséges, és elkerülhetetlen Statisztáknak erányos és számosabb Ruha-tárjokkal (öltözeteikkel) szűkölködik, melly hijjánosságot annál inkább tapasztaltuk,

mikor a' Velenzei tengeri rablók' katonáit magyar köntösökben szemlélnünk kellett; ezen helytelenségek' elkerülése olly fontos, hogy a' legkisebb Játék-színeken is a' Közönség' részéről ezen megkívánás felesleg valónak nem fog tartatni, és hogy dekoráziók' vagy egyéb Játék-színi eszközök' hijjánossága nem olly szembetűnőleg észrevehető, és a' Néző' szemére teendő béhatást nem olly nagyon sértő, mint a' Statiszták' csintalan, és helytelen öltözködések; haszontalan lesz mind addig Játék-színünknök a' tökéletesség' magossabb lépésőjére való merő vágyás, míg az illyes, nállunk ugyan csekélységnek nevezett dolgok (mellyekre a' Játék-szín' igazi kedvellői másutt ezereket költenek) az egész Intézettel való körülállásokhoz szabott meg-egygyezésben nem lesznek. —

Csőtörtőkün Február: 24-kén. A' KÉT BETEG. Irta Kisfaludy Károly, — és a' RETTENETES ÉJSZAKA az erdőben, vagy a' Két sző, Dall-játék I Felvonásban. Muzsikáját írta Daleyrac. — Az első Játék két tekintetből tetszős volt, mert Kisfaludy Károly szép és kellemetes pennájából került, és mivel valóságos történetnek mondatik lenni; minden esetre ez egy becses drámai csekélység a' magyar Közönség' számára, és Ujfalusiné, Telepiné Aszszonyok, Szentpétery, Bartha, Szákfy, Megyery Urak által becséhez-képest adódott-elő, 's a' Nézőket mulattatta. A' Dall-játéknak tárgya kelletesebb, mint annak muzsikája, melly megavúlt francia izlésű, és valóban nem kis zavarba helyhezhetne minket, ha annak legkellemetesebb részét elő-hozni kénteleníttetnénk; kivévén egy kis Éneket, mellyet Szerdahelyi Úr elő-adott, és melly nótát az Opera' folyamatjában egynehányszor kellett hallanunk, egyéb említésre méltót benne nem találtunk. A' Dallosok helyesen énekeltek, a' Játék' elő-adása jó volt. — Dériné igen jól adta-elő néma felvett személyét, valamint Udvarhelyiné különös csinossággal öltözködött. — Az első Játék szünete alatt elő-adott kettős Kozák tánczot legjobban megdícsérjük, ha felőlle semmit-sem szállunk. —

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

14^{-dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Mártzius² 12-kén 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—c.

Szombaton Február. 26-kán. A' BURGUNDIAI GRÓF. Érzékeny-Játék 4 Felvonásban. Szerzette Koczebue.

Ezen Tudósításunk' 3-dik Számjában a' 11-ik December napján elő-adódott, és ma ismétített Darabról kinyilatkoztatott ítéletünkben e' mai helyyes elő-adás' következésével még annál inkább megerősítetvén, mindén unalmas és hasztalan, a' már egyszer elő-hozattak' újra-való elmondásátul magunkat bátran hátra - tartóztathatjuk, a' nélkül hogy a' mai Játék' hideg elfogadásával vádoltathatnánk. Megyeri Úr azon első alkalmatossággal elkövetett, de tőlünk elhalgatott hibáját, hogy rangjához képest (mint Helytartó) nem elegendő fényes öltözetben jelent-meg, ma dicséretre méltó készséggel elkerülte; a' többi Játzó-személyek valamint a' mult alkalommal, ugy ma is tellyes megnyngtatásunkat érdemelvén, Közönségünket a' Néző-helyből megalégedve oszlatták-el. —

Vasárnap Február: 27-kén. JÓ'SEF és TESTVÉREI. Érzékeny Dall-játék 3 Felvonásban. Muzsikáját szerzette Mehul. —

A' mai komoly, nehéz, és nem legújabb Irás-módhoz szabott muzsikának helyyes elő-adása valósággal kellemetesen meglepett bennünket, mert nem csak a' számos Férfiak' és Asszonyok' Chórusa, azoknak erányos és szép öltözetjei, a' többi között a' mai nagy Gyülekezetnek különösebb tetszését kieszközlötték, de Udvarhelyi Úr' a' Jákób rolléjának megkülömböztetett jól elő-adása, Dériné Asszonynak (Benjámin) helyes öltözete és éneklése; nem külömben Pály Urnak ezen két tárgyban bemutatott igyekezete, Szerdahelyi, Szilágyi Uraknak az egészhez való ügyes egygyütt munkálódások ezen Dall-játéknak tetszős végre-hajtását elő-segítették, és ha egy

pár hoszszas, sőt unalmas Jelenések Közönségünknek békességes-tírését több ízben próbára tették is, a' többi kedvező körülállások ezt helyre pótolhatták: a' harmadik Felvonás' kezdetén elő-forduló vendégséget, és az egész Jelenés' elrendelését, az asztalok', ülések', drága ezüst edények' felállítását szépnek lehetett mondani; így tehát tagadhatatlan, hogy a' Dallosok felyül-haladván mai csekély várakozásunkat, eleget-tettek; U d v a r h e l y i, D é r i n é, P á l y, a' 2-dik Felvonásban egy különös szép Hármas-dallt igen jól énekeltek, valamint a' 3-dik Felvonásban egy Kettős-dall, D é r i n é és U d v a r h e l y i által megkülömböztetést érdemlett; némely Kar-dallok, annál becsesebbek, mivel ösmeretes előttünk azoknak hajos és nehéz elő-adások, még is megnyugtattak; némelyek ellenben hibásan adódtak-elő. —

Hétfőn Február: 28-kán. K á n t o r n é Aszszony' részére: VAN-DA, A' KRAKKÓI HERCZEG NŐ. Hajdankori Érzékeny Játék 5 Felvonásban. Irta Werner. —

A' mai Játék azon tekintetből; hogy minden felvonás egy érzékeny, vagy hatalmas szív-indító szép és ragyogó jelenéssel végződött-bé, és azért, hogy a' szerencsétlen szeretők a' Játékszínen leginkább és töbnyire részvételt okoznak; kétség-kívül kedvező, 's a' kellemetes benyomásra egészszen alkalmas, azért hogy nem Szomorú-játéknak hirdettetett, váratlan gyászos kimenetele meglepte Közönségünket, és végig azon várakozásban hagyott minket, hogy talán majd szerencsésen fedeződik-fel; de épen ezen csalódás: Vanda halála a' Szerzőnek leghelyesebb találmánya volt, mert semmi lehetséges mód nem találtatott Rittogár Herczeggel való szerencsés egybenkelésre; bár ehez képest az egész történet' leírását és Drámai kidelgoztatását szabta volna a' Szerző, így számtalan hihetlenségeket elkerült volna, mellyeket itt elő-mondani lehetetlen, mert a' Darab' elejétől fogva majd egész végig elő-adott minden jelenéseiben elő-fordúlnak, de mindenek előtt leghibásabb azon módnak feltalálása, melly által Szobeszlav Wanda' birtokát megnyerni szándékozott: hihetőbb lett volna egy nyilvánosságos párt-ütés, fegyver és számos sereg által, részére megszerzett hatalommal a' Herczegné' követőit, 's seregét meggyőzni, avagy finom ravaszszággal és más egyéb kelletes körülállásokkal a' Közönségnek kíváncsiságát felingerelni. A' mai Darab folyamatajában elő-

forduló körülállások azt világosan bémutatják, hogy ezen Tárgy, ha eredetikepen egy valóságos történetből vevődött is, még is kidolgoztatásban számtalan bájoló pillanatokat foglal magában, mellyek hihetőségünket felette megrendítik. — Az elő-adásnál, ismét tellyes megnyugtatóssal tehetünk említést, az érzékeny Közönség is, úgy hiszszük megegygyez ezen vélekedésünkben: — Kántorné Asz: (Wanda), Szentpétery, (Rittogár), Megyery (Szobeszlaw), Bartha (Szerecsen) megkülömböztetéssel jól játszottak; de elegendőképen nem tudunk azon csudálkozni, hogy Rittogár, mint Fogoly fegyverét le-nem tette; egyéberánt a' játék helyesen és halogatás nélkül ment-véghez.

Kedden Mártzius' 1-ő Napján. KATINKA vagy a' MÁRIENBURGI LEÁNY. Néző-játék 5 Felvonásban. Irta Koczebué. — Ki előtt ne lenne ösméretes ezen régolta német nyelven elő-adott, (*Das Märchen von Marienburg*) híres és méltán becses Játék? minthogy ezen Darab egy valóságos Történet' kellős tárgyát foglalja magában, és egy Koczebué' neve annak szép kidolgoztatásáról a' halgatót bizonyossá teszi; azért ezen Játéknak kedvező elfogadásáról majd előre meggyőződhetett Társaságunk. — E' mai darabot valóban egy erkölcsi Játéknak lehet nevezni: egy nemes lelkű leányt terjeszt szemeink eleibe, egy leányt, ki ezért és sok egyéb ritka erkölcséért egy thronust nyert; ezen felvett személyt, Katinka' rolléját Dériné Aszszony ma nem közönséges érzékenységgel, és rész-vételt okozó nyájassággal adta-elő, jó ízlésű öltözetéért nem kevésbé a' dícsértet megérdemlette, Szentpétery és Udvarhelyi Urak, nem különben jól játszottak és tetszettek; Ujfalusy Úr szokott csinos öltöze mellett ma még helyes játszásával is a' Mentzikof rolléjában állott-elő. Bartha Úr mai elő-adásával Közönségünket kielégítette, és Ujfalusiné Aszszony is a' fennevezett érdemes Játzó-személyekkel méltán sort állott; melly jelentésünk után kételkedni sem lehet abban, hogy valamint már többször, ugy ma is a' Nézók úgy oszlottak-el, hogy a' közvársnak minden részben tökéletesen elég-tétetődött.

Csütörtökön Mártzius 3-kán. BÉLA-FUTÁSA. Nemzeti Dall-játék. Muzsikáját írta Ruzsitska. Ámbár ezen Darab itt már többször láttatott, még is azért nem kevésbé kedves a' Közönség előtt; mert a' tárgya,

melly egy magyar történetet foglal magában, és a' nemzeti muzsika a' magyarok' lelkeire csak kellemetes behatást tehetnek. — Jóllehet a' mai Dallok csak tiszta hangú, nem pedig eltökélt mesterségű Énekeseket kívánnak-meg; mindazonáltal tetszősebb lett volna a' Közönség előtt, hogy-ha Játékszínünk' jobb Dallosái többet, a' gyengébbek pedig inkább semmit-sem énekeltek volna. —

Bartha Úr' szép, de pallérozatlan mély hangja ismét azon igazság bizonyító jele, hogy a' Társaságnak állandó helyben való marasztása mind az énekre, mind a' játszásra nézve rendkívül való sikert hozna magával, és így ezen hasznos intézetből a' Magyar Játék-szín' Hedvellőinek dicséretes czéljok tekintetből elő-mozdítatna: mert a' kezdők a' magok tökéletesítésekre jobban törekedhetnek, és a' Társaság végtére azon rongáló alkalmatlanságtól megkíméltetne, mely honnunkban a' művészi iparkodásoknak, és azok jó kiterjesztett hireinek a' Külföldön,olly ártalmas; mely által az öltözetek kopnak, az új darabok' megtanulása elmarad, és nem ritkán az Énekeseknek hangja, a' levegő' változtatása, a' néző-helyek' rossz volta, és helyheztetése, a' por, hőség, és egyéb körülállások' befolyása által szenved. —

Reményljük, hogy ezen feltett útunkból való eltérítésünket az olvasó Hazafi nekünk annál örömebb meg fogja bocsájtani, hogy benne nem egyebet, hanem csak azon szüntelen buzgó, eltántoríthatatlan kívánságunkat (melly minket ezen Tudósítás' írására bírt, és mely, fájdalom! némellyektől annyira elősmértetett) látni, és feltalálni fogja.

Bartha Úr ma Kálmán' rollójában tökéletes megelégedést nyert, valamint a' többi személyek is mindnyájan megnyugtattak, és pompás magyar öltözeteikben álván-elő, szemeinkre jóltévő behatást tettek. —

Játék-színi Jelentés.

A' jövő Szombaton e' folyó Mártzius 19-dik napján Pály Elek' részére fog elő-adódnai: A' TÜNDEK - SÍP. (*Die zauber Fföte*). Magyar-nyelven egészen új, és még eddig sehol-sem adatott, nagy Varázs Dall-játék 2 Felvonásban új dekorációkkal, és öltözetekkel. — Írta Schikaneder, muzsikáját készítette a' halhatatlan emlékezetű Mozart Amadeus Farkas. Magyarra fordította Pály Elek. — Páhoj, és Zártszék biléteket addig is előre váltani lehet Maurer Mihály Ur házánál (T. T. Fried Senátor Ur volt háza, a' Kávè-házzal szembe) Szerdahelyi Jó'sef szállásán.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

15^{-dik} Szám.

KASSÁN, Szombaton Mártzius' 19^{-kén} 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

H—e.

Szombaton Mártzius' 5-kén. A' NEVELÉS FORMÁIJA AZ EMBERT.
Brkölcsi Játék 5 Felvonásban. —

Lehetetlen, hogy egy Játék, melly annyi erkölcsiséget foglal magában, mint a' mai Darab; melly elmés, és neveléses gúnyolódásokkal igazságot, szép írás-módjával egy kelletes tárgyat foglal magában, egy finom izlésű Közönségnek különös tetszését meg-ne nyerje; 's így tudni-való, hogy mind ezekhez hozzá-járólván Színjatszóinknak helyes játszása, a' Közönség' meglegedését tellyessen, és méltán megnyerték. Szentpétery Úr Gróf Szívesy' rolléját azon méltósággal, és érzékenységgel játszotta, melly nélkül ezen felvett személy egy semmit-sem jelentő rolléknak sorjába merült volna. — A' Gróf vélt leányát Ujfalusyné Asz. nyájas kellemetességgel, és egy különös jó nevelésű leányt mutató maga-viseletével adta-elő. Öltözete tetszős volt: Telepi Urat Gr. Csélcapi felvett személye' ábrázolásában méltó dicsérettel említjük. Megyery Úr Puskás Bandi Falusi-Bíró' elő-adásával arrul meggyőzött minket, hogy ő a' valódi jó Színjatszók' jeles mesterségéhez értt, melly szerint egy különben semmit-sem jelentő rollét, játszásával kelletessé, nevezetessé, és mulatságossá tett, öltözete alig lehetett erányosabb. A' Falusi Bíró' vélt Leányát Szentpéteryne' Aszszony igen helyyessen, és néhol hozzá-hasonlíthatatlanul játszotta. — Udvarhelyine' Aszszony mindenek felett sok féle felvett személyeihez erányos, és nem kevésbé jó izlésű csinos öltöztetéséért megkülömböztetést érdemel. — Ujfalusy Úr mint Notárius megnyugtattott. — Ha több ízben Játékszínünk' olly helyes elő-menetelet tapasztalni, és a' játszó Személyeket olly igaz jussal mint ma megdicsérni alkalmatosságunk léssen, akkor valóban lelkünk' szíves örömeiből bátran reménylhetjük, hogy az eddig álmódzott tökéletesedés nem sokára kellemetes valósággá fog válni.

Vasárnap Mártzius' 6-kán. A' TÜNDÉR VILÁGI LEÁNY, vagy A' PARASZT MINT DÜZS-GAZDAG. Babonás tüneményes Ábrázolat, Dall, és Melodrámmal 3 Felvonásban. Szerzette Raimund, muzzikáját Drechsler. —

Igazságtalanok lennénk, ha ezen Játék' mai elő-adásáról azt meg-nem jegyeznénk, hogy annak helyes végben-vitelére mind a' Szín-játszók, mind a' Dekorátor egész igyekezeteket fordították. Ki az illyes Darabokat Fő-varosokon látta, itt sok hijjánosságokat vehetett észre; de vallyon lehet é valaki olly igazságtalan, hogy azon megütközék, és olly tökéletességeket kívánjon, mellyek nem Színjátszóink' tehetségektől, de rendkívül való, és az itt elviselhetetlen költségektől függnék. A' felől is meggyőződünk, hogy Színjátszóink az illyenhez hasonló Darabok' eljátszásával a' magok megkülönböztetésekre, és megdicsértetésekre egygy-átaljában nem is vágnak, mert annak méltó megnyerésére a' művésznek ollykor valóban kevés alkalmatosság adná elő-magát. Ezen játék különben mulattató és tetszós, változtatás' okáért Közönségünket kielégítette. A' Dallok igen szépek, és kellemetesek valának. Szerdahelyi Úr' Fortunatus Wurtzel' rol-léjában tetszett, és a' 3-dik Felvonásban elő-adódott különös tetszésű Énekkal az érdemes Publikum' meglegedését elnyerte; ez lévén a' mai játéknak legfontosabb felvett személye, a' többiekről csak általjában szólhatunk, és már felölök fentebb megmondtuk vélekedésünket. —

Hétfőn Mártzius' 7-kén. IZABELLA, Pizai Herczeg Aszszony, vagy a' szerencsés Csalódás. Dall-játék 2 Felvonásban. Muzsikáját szer-zette Rossini. — Ha ezen operának eredeti olasz névezetét fordítanánk, ezt inkább szerencsés csalásnak mondhatnánk, mert Inganno: csalás, mellyet az ámítástul, csalódástul meg kell különböztetni; a' Játék' története is ezen állításunknak kedvezni látszatik, mert a' Herczeget avval csalták-meg, hogy Feleségét a' tengerbe merülttnek mondták, holott ő még élt, és ez a' Herczeg' jövődöbéli sorsára nézve egy szerencsés csalás vala; csalódásnak olly esetben lehetne mondani, ha azon sze-mély nem a' Herczegné maga, de egy hozzá egészszen hasonló leány lett légyen; kinek meglátása a' Herczegnek kellemetes *csalódást* okozott volna; azomban mi is csalódhatunk vélekedésünkben, és azért jobbnak látjuk ezen dolgot félbe-szakasztani, és a' fontossabról szol-lani: a' Dall-játék' belső becse azon tárgy, mellyet mindenek előtt említenünk kell; elég lenne ugyan mondani, hogy Rossini írta mu-zsikáját; de mindazonáltal szabad légyen még hozzá csatolni, hogy ez a' Szerző' legelső munkái közzül való volt; egy keveset ugyan a' közönséges rendszabásokat által-hagja, mellyek szerint Olasz Dall-játékban (kevés példákat kivéven) az első Énekesnét mindég utoljára kell fel lépetni; Chorussal, egy Dall-játék' legszebb részével szüköl-ködik, az első felvonása Finale nélkül van; de mindazonáltal e' mai Operát helyyesnek kell mondanunk, mert Dériné' első áriája egy valódi remek munka; egy Hármás-dall Pály, Dériné, Szilágyi által nem kevésbé; második felvonásban egy Kettős-dall Szerda-helyi és Szilágyi által; így Szerdahelyi Úr' áriája, va-

Iamint Pály Uré is az első Felvonásban igen tetszős muzsika-darabok valának. — Dériné, Szerdahelyi, Pály, Udvarhelyi, Szilágyi (Dall-játékunk' oszlopai) ma tiszta hangon, és jól énekeltek. — A' Dekoráció melly a' Játék' végéig meg-nem változtatott, igen szép volt; csak azt kívánhatni méltán, hogy a' Játék-szín' szűk volta-hozképest kevesebb vagy is kisebb Dekorációk állíttatnának-fel, hogy a' Szín-játszók' mozoghatása meg ne akadályoztasson, melly által is az egész Játék' elő-adásával téendő jó benyomás eszközöltetik. — Az öltözetek csinosak voltak. — Így ismét Közönségünk egy becses Operával megörvendeztetett, és hihető, hogy még a' közelgető husvétig tartó Játék' idejében egy pár új Dall-játékokkal meg fogunk lepettetni, melly Dallosaink' sikeres iparkodásáról való bizonyító Jel leszen. —

Kedden Mártzius' 8-kán. A' NÉGY VÉR-ALKAT (Die vier Temperamente). Ezen Darab tárgyának feltalálására, és kidolgoztatására nézve, nekünk egy helyes munkának látszott; az elő-adása valamivel kevésbé tetszhetett; meg akarván kímélleni azokat, kik rolléjokat megakadozva mondták - elő, és azokat is, kik vagy kétszer később léptek-fel mint a' mikor kellett volna, neveiket ez egyszer elhalgatjuk, és sajnáljuk, hogy meggyőzöttetvén Színjátszóink jeles tehetségeikről, még is a' gondatlanságot, mint legnagyobb Játékszíni hibát felölök meg kell jegyeznünk. — Dériné Aszszony csínossan ugyan, de mint paraszt leány öltözködött, holott ő egy Tisztartó' leányát játszotta. Szentpétery Úr' rolléját másutt katona-köntösben láttuk elő-adni, melly bár nem igen szükséges volt, még is erányosabb lett volna; a' vadásznak, ki ugy-mondván a' Darab' felfedezését eszközzi, és minden esetre ezen Játékban csekély ugyan, de igen fontos rollét játszik, nem kellett egy bohó' ábrázolásával felvett személyét megváltoztatni és az által elhibázni; így ezen Játék, mellyet mind kelletes tárgyára, mind írás-módjára és a' felvett személyek' természetes, és könnyű mivoltára nézve nagyon tetszősösen lehetett elő-adni, Közönségünket csak középszerű-képpen elégitette-ki. — A' fordításban imitt-amott olly beszéd-módok találtak, mellyeket a' Latán, *Germanismus* név alatt ösmér; a' több példák között elég légyen ez: *En magamnak ebbül semmit-sem tsinálok, vagy medvét kötöttek a' hátadra.*

A' Szerzőnek ellenben hibául lehetne tulajdonítani, hogy a' Lammer' karakterével meg-nem egygyezik azon indulatos félelem és ijedség a' pistolyok' látásakor, sokkal természetesebb hogy egy ilyen ember néha rettenetes haragjában inkább, mint féleltségében, melly véralkatjával egygyütt születése' öltá tulajdona volt, felinduljon. —

Csütörtökön Mártzius' 10-kén. Kubayné' részére, A' KÖMÖVES, ÉS A' LAKATOS. Víg Dall-játék 3 Felvonásban. Auber' munkája. — Ezen Operának első elő-adásáról Tudósításunk' 4-dik száma elején volt

alkalmatosságunk szólni, és többnyire a' mai elő-adásban is, azon, már ott megjegyzett észre-vételeink vannak; némely muzsika darabokban a' Muzsika-kar, és a' Dallosok tökéletessen meg nem egygyeztek; a' Kómúves' és Lakatos' Kettős-dalljok jobban adódott-elő, mint a' múlt alkalmatossággal, és annak ismétítése hevesen kívántatott-meg; nem különben a' harmadik felvonásban Kubayné; és Szentpétery né Asz: között elő-forduló Kettős-dall, minthogy igen helyessen adódott-elő, tetszett, és ismétített. — Az utolsó Jelenésben azon változtatás történt, hogy a' szerencsétlenek a' Publikum' szemei előtt megszabadítatnak; e' miatt egy Kettős-dall kihagyattatott, a' mit méltán sajnálunk, és minthogy hosszas volna ezen újjítás' sikerét nyomozni és felvilágosítani, csak azt kérjük, hogy a' Szerző Urak megelégedhetnek-e találmányai, és munkái' tetszés szerint való megváltoztatásaival? — Kubayné Asz: annál inkább meggyőződhetett az érdemes Publikum' részéről megnyertt kedvéről, hogy ezen (jöllehet felette becses és szép) már másodszor jutalomúl adódott Operának számos Nézői nem újság-kívánás, de a' haszon-vevő eránt viseltetett különös részvétel' okaért gyűltek-össze; akármelly szempontbul vesszük is ezen megkülömböztetésnek kecsgetető bizonyosságát, Kubayné Asz: szony benne csak serkentő eszközt találhat: hogy Euterpe - Templo' munkban kellemetes Énekét sokáig és gyakrabban hangoztassa. —

Játék-színi Jelentés.

Csütörtökön Mártius' 24-dik napján. Telepi György Úr' részére fog elő-adódní, A' PÁRTOSOK' FUTÁSA OLASZ-ORSZÁGBAN. Valóságos történeten épült rajzolat 4 Felvonásban egygy Elő-játékkal egy Felvonásban, ezen név alatt. A' PARANC SOLA T. A' Lipcsei 1827-ik Esztendei Zseb-könyv' elő-adása után Magyar Játék-színre írta Telepi György. — Ezen Játékot, helyes, érdeklő (interessant) folyamatja mellett, több új Decoráziók, és gyönyörködtető látványok fogják díszesíteni, mellyeket ugyan csak a' Szerző maga készített.

NEMZETI JÁTÉKSZÍNI TUDÓSÍTÁS.

_____16^{dik} Szám._____

KASSÁN, Szombaton Mártzius' 26^{kán} 1831.

Magasztalásnak, és ócsárlásnak
múlhatatlanul kell lenni.

B—e.

Szombaton Mártzius' 12-kén. A' KORSZIKAIÁK MAGYAR-ORSZÁ-
GON. Erkölcsi Játék 4 Felvonásban. Irta Koczebue.

Jóllehet igen nehéz lenne meghatározni, hogy ezen felül-haladhatatlan Szerző' számtalan munkái között melyik légyen a' legbecsesebb, még is sok értelmes ítélok e' mai darabot Koczebue' legjobb adományai között számítják, melly állításhoz a' mi vélekedésünk is hajlik; Egy valódi remek munkának lehet azon sokféle történetek', körül-állások', viszontagságok' össze-egygyezését, és egy kelletes egészbe való egybe-vetését mondani; tehát természetes, hogy önkint számtalan szép, érzékeny, és elmés Jelenések adják-elő magokat, mellyeknek itten való említések, majd az egész Játék' elbeszélésében kerülné; ha tehát ehhez még (a' mit jó lelki ismérettel mondhatunk): hozzá-járúl Színját-szóink' helyes iparkodása, és mai jól elő-adások; ebből tudós olvasóink könnyen huzhattyák azon következtetést: hogy Közönségünk' vára-kozásának ma egészen megfelelődött. — Mindazonáltal észre kell vennünk, hogy az éjjeli Jelenésben, okvetetlen szükséges volt a' hold-világ' ábrázolása, különben az elő-forduló levél' elolvasása a' setétben egy kevésse különösnek tetszene; azonban egy ügyetlen, kinek a' következő Jelenésben, egygy asztalt kellett gyertyákkal felállítani, hirtelenkedő szolgálatbeli buzgóságból a' hold-világ' hijjánosságát kipótolni, és a' setét Jelenést világosítani akarta. Szentpétery Úr az öreg Gróf rolléjában mindenek felett a' szívesen szerető engede-keny atyát, és a' fia' levelének felbontása előtt ábrázoltatott hathatós megilletődését helyesen játszotta. — Megyery (Vadligeti) a' Tisztartónak Ura iránt tartozó tisztelet' mutatását születése', és rangja' büszkeségével igen jól tudta egygyesíteni. — Bartha Ur (Felix) illendőség' és érzékenységgel játszott. Kántorné Asz. Ottiliát, Ujfalusyné Asz. pedig Natáliát helyesen ábrázolták. Kubayné Aszszony, kit eddig csak Dalljátékban láttunk, ma Rozsi Kertész le-ány naiv felvett személyét tetszősen adta-elő. Ujfalusy Úr (Gróf Ferencz) megfelelt magáért. —

Vasárnap Mártzius' 13-kán. A FRANCZIA-ORSZÁGI TÜNDEÉR, Paródia Dallokkal 2 Felvonásban. Fordította Szerdahelyi. Muzsikáját szerzette Müller. —

Melly háládatlan, és sikertelen igyekezet légyen német Paródiákat magyarázva, a' nemzeti Játék-színeken tetszőssen, és köz megelégedéssel elő-adni; azt, és annak okait ezen tudósításunkban már többször vala alkalmatosságunk elő-hozni, tehát általlyában a' mai Játékról csak azt mondhattuk: hogy énekei igen helyesen lefordítattak; és hogy ezen, külömben becstelen, csupán-csak pompás elő-adásával és eredeti nyelven, ott, hol dekorázióra is sok pénzbeli áldozatokat tehetnek, okozhat ragyogó bényomást, és különös tetszést. — Ma ugyan mindnyájan szembetűnő igyekezettel törekedtek a' Darab' jól elő-adására, és végben-vitelére; de külön-külön elő-adásaikról, szélesebb értelemben kiterjedő bírálását tenni ezen Darabnak, a' szép mesterségre nézve csekély fontossága, bennünket tellyességgel eltilt.

Kedden Mártzius' 15-kén. TANCRED. Hósi Dalljáték 2 Felvonásban. Muzsikája Rossinitól. —

Ezen Operát egy pár esztendőök ólta mindég a' rollék' új' elosztásával láttuk Játék-színünkön. — Ma Kubayné Asz. Amenaide' felvett személyét mind tetszős öltözetére, mind kellemetes tiszta hangú éneklésére nézve a' Közönség' megelégedésének heves bémutatása mellett, adta-elő. — Szerdahelyi Úr minden tekintetben dicséretet érdemlett; de minthogy Tancred' felvett személye egy-általában egy szopránt éneklő Aszszonyt kíván-meg; tehát Szerdahelyi Úrnak azt nem lehet tulajdonítani, hogy némely Dallok (ugymint az első Áriája, nem olly tetszős bényomást tettek, mintha azokat egygy Aszszony adta volna-elő; de öltözetére és helyes dallására nézve méltán megkülömböző említést érdemlett. A' sisakját nem láttuk szépnak, és még kevésbé czél-erányúnak, mert sisak-szeme (Biesier), melly által Tancred esmérten marad, nem volt. Ezek lévén a' mai Dall-játéknak fő személyei, a' többiekről csak általlyában igyekezetek' bémutatását, és az egész darabnak jól elő-adását jegyezhetjük-meg. Azon-játékokban, mellyeket a' déli tartományokban játszanak, a' prémes köntös nem ilendő. — A' muzsika-kar gyenge, de jó vala; valamint a' kar-dallosok is csinosan állottak-elő, és kötelességekre nézve is eleget tettek.

Szerdán Mártzius' 16-kán. A' KÉT ÚR' SZOLGÁJA. Vig Játék 3 Felvonásban. — Ezen Darab Közönségünk előtt ösmeretlen nem lehet. Tréfás és mulatságos. — Telepi Úr Korlátot, a' Két Úr' szolgáját játszotta, és ezen Játéknak legfontosabb felvett személyét helyesen adta-elő; a' többi játszó-személyek a' köz megelégedésre, mind közönségesen véve, jelesen munkálódtak. —

Több magyarra fordítatott Játékokban azt kellett megjegyeznünk, hogy a' történet' helyét a' Fordítók többnyire Magyar-országba teszik

által, és a személyek is ott, a hol szükségtelen, magyar köntösökben játszanak. —

Csütörtökön Mártzius' 17-kén. A' HÁZI-DOCTOR. Vig-játék 3 Felvonásban. Ezen helyes és mulattató Játékot 1 Felvonásban lehetett volna foglalni, és abból egy kelletes kis játékot formálni; de mind a' mellett is, hogy egynehány haszontalan jelenések fordultak-elő abban, nevetséges, és mulatságos volt. — *Megyeri Urnak a' Csóka rolléjának elő-adásán kacagnunk kellett, azt valóban jól játszotta.* — Ámbár a' többi játszó-személyek valamint tegnap is tökéletesen megnyugtattak; még is helytelennek láttuk, hogy két nap egymás után ugyan azon személyek játszottak, és az által a' változtatás' tetszisége tőlünk megtagadtatott. —

Szombaton Mártzius' 19-kén. A' TÜNDÉR-SÍP. Nagy varázs Dall-Játék 2 Felvonásban. Irta Schikaneder. Fordította Pály. Muzsikáját szerzette Mozart.

Ezen mai Dalljátékot a' Fordító maga jutalmára adván-elő, azon szempontból: hogy egy híres mesternek remek operáját, melly még magyar nyelven nem adódott, Játék-színünkre hozta; érdemessé tette magát. Az *esmerő*, és a' *béavatlan* Publikum (úgy hiszszük) egy formán Mozart' nagy talentomát, és munkáinak jeles mivoltát megüsméri a' nélkül, hogy az újjabb Mesterek' érdemeit egészen megadja, kiknek csábító kellemes nótái, mind a' mostani világ' könnyebb ízléséhez, mind a' pallérozott-közönség érzékeny lelkeikre teendő hathatósabb bényomásra alkalmasabbak, mint az esetlen, komor, és felette-fáradtságos régi muzsika. — Rossinit, ki századunk' ízlését annyira megtudta változtatni, ki Európának minden tartományaiban ezer, meg ezer koszorúkat nyert; ki a' könnyű Francziát, a' komor Angolt, a' tüzes Olasz és a' hideg-vérű Németet egyenlő módon elbájolni, és híret a' pallérozott világban annyira ki tudta terjeszteni; valóban csak hozzá hasonló elméjű emberek, és igazság szerint csak azok ítélfhetik-meg, kik muzsikáját azon Dallosok által elő-adni hallották, kiknek hangjokra irattatott; és nem kételkedünk, benne hogy-ha a' Fordítónak alkalmatossága lehetne Rossininak közép hangra irattatott nótáit másoktul, mint önnön magátul hallani, vélekedését megváltoztatná, és egy meginnepeltetett Szerzőrül, kinek neve annyi esztendőök óta a' szép-mesterségnek, főképpen a' muzsikának anya-földjén, az Ének' oskolájában: Olasz-országban meghihletett elragadtatással emlegettetik, kegyesebben ítelt volna. —

A' szerénység, a' magyar Játék-szín' elkerülhetetlenül szükséges virtusa, melly még sok ideig meg nem engedné, hogy akárminő tárgyra nézve a' Bécsi Dall-játékszín't a' miénkkel egygyütt csak említsük, vagy elő-hozzuk is. — Szükségesnek tartottuk a' mai Játéknak a' czédulán kitett hirdetéséről ezt mondani, minekelőtte az elő-adásáról szól-

lanánk. Tagadhatatlan, hogy ezen opera, mely 14 igazi Dallosokat; (de nem csupán éneklő személyeket) és annyi sok dekorációkat, machinákat 's a t' kíván-meg' nehézségére, és játék-színünk' mivoltára nézve is, a' hihetlenségig helyesen adódott-elő. — *Dériné az Éj-királynéja*, *Kubayné Pamina*, várakozásunknak tökéletesen megfeleltek, és éneklésekkel ezen Dall-játékot megdíszesítették. — *Szerdahelyi* (Papageno), *Pály* (Tamino), *Szilágyi* (Szerecsen), nem kevésbé megelégtettek. — A' Szolo' rolléjában hibák történtek. *Bartha* (Szarásztro) fontos és nehéz felvett személye' igyekezetének bemutatásával való megtanulásaért dicséretes említést érdemel. — A' dekorációk és öltözetek a' Közönségnek tetszőseknek látszottak, és így ismét ezen Dall-játék' elő-adásával egy ellenvetés czáfoltatott-meg; mely Játék-színünknek, és a' Fordítónak is mint hasonvevőnek egyformán becsületére válik. —

Vasárnap Mártzius' 20-kán. A' SZÍNLETT KATALÁNI. Paródia Dallokkal, 2 Felvonásban. Ezen Játék' elő-adásában, mely által a' szép-mesterségre nézve épen semmit-sem nyertünk, *Megyery Úr* a' Rummelpuf Comendáns' felvett személyét jól ábrázolta. A' Játék azokat, kik ezen darabot még eddig soha-sem látták (és kiknek száma igen csekély lehetett), mulattathatta; de magyar-nyelven nem olly nevetséges, mint a' németben; és a' magyar literatúra' kedvellői előtt több illyes-félék, soha-sem nyerhetnek tetszhetést.

Hétfőn Mártzius' 21-kén. PÉTER CZÁR' UTAZÁSA, vagy a' LIVONIAI ASZTALOS-LEGÉNY, Vígsággal elegyített Érzékeny játék 3 Felvonásban.

Minden játékok, mellyek Péter Czár' tetteit, nagy lelkűségét és egyéb karakterét rajzoló tárgyat foglalnak magokban, töbnyire helyesek és rész-vételt okoznak. A' mai játék nem kevésbé kelletes vala' és jól adódott-elő. *Szentpétery Úr*, ki Péter Czárt már több ízben adá, azt ma is a' Közönség' meglegedésére játszotta. *Katinka Czárné*, *Kántorné Asz.* által szokott tökéletességgel adódott-elő. — *Bartha Úr*, kinek egyéb-eránt rolléjának jobb megtanulását ajánlanánk (*Skavronszky Károly*), *Dériné Asz.* (*Mária*), *Udvarhelyiné Asz.* (*Fritzné fogadás*) rolléjokban tellyesen megnyugtattak. — *Megyery Úr* a' Notárius' felvett személyét, mely sok kaczagásra indított minket, ugy adta-elő: hogy sokszor beszédje' folyamatjában unalmat éreztünk, mely remekül játszásának épen bizonyító jele volt; mert egy olly' ember, a' valóságos életben is alkalmas felebarátjában ugyan olly' érzést gerjeszteni.

Kedden Mártzius' 22-kén. KEMÉNY SIMON, vagy ÁLDOZAT a' HAZÁÉRT. Eredeti nemzeti Szomorú-játék, nemzeti Dallokkal 2 Felvonásban. Irta néhai *Kisfaludy Károly*. Muzsikáját szerzette *Ruzsitska*. —

Azon nemzeti Játékok, mellyek őseink' vitézi nagy lelkű tetteit' ábrázolják, valóban minden Magyar előtt kedvesek lehetnek, kivált ha olly szépen íráttak, mint e' mai darab. Kisfaludy Károly' híre sokkal ösméretelesebb, mintsem hogy szükségesnek tarttuk azt, a' mit épen mondtunk, körül-állásossabban megbizonyítani, e' szerint tehát Dériné Asz. (ki megkülömböztetett szép magyar öltözetben állott-elő), Szentpétery, Udvarhelyi, Szerdahelyi Urak' helyes előadások, a' magyar köntösök' pompás tekintete' következtetésében ma Közönségünket megnyugtatták. Muzsikája ha bár különös szép nem volt, még is nemzeti hangokat foglalván magokban, szívre ható lehetett. — Ezen Játékot követte a' *VÍGJÁTÉK*. Írta Kisfaludy Károly. — Ezen Darab könnyű, mulatságos és szép lévén, jól ment véghez; mert a' Játékszó-személyek igyekezeteit annak jól elő-adására fordították; és tetsző volt; mert elmés gondolatokat foglalt magában.

Csütörtökön Mártzius' 24 - dikén. Szín-mester', és Szín-játszó' Telepi György' részére. A' PÁRTOSOK' FUTÁSA OLASZ-ORSZÁGBAN. Valóságos történeten épült rajzolat 4 Felvonásban, egygy Előjátkkal: A' PARANCSOLAT. Játék-színre írta Telepi György.

A' Szerző és egyszer'smind haszon-vevő, ki mint Szín-játszó, Festő, és Szín-mester munkásságát eddig is bémutatta, ezen mai darab' szerzésével (valamint azt szerény jelentésében mondja) első drámai próbát tévén, ezen tárgyban is igyekezetét bébizonyította; de légyen, hogy e' Szerző gyakorlatlan lévén a' Jelenések' kelletes össze-állításában, azokban sok ürességet hagyott, melly a' helyes ugyan, de nem ékes szózatja, és azon mostoha körül-állás mellett, hogy a' kelletes történetek egymásra való következtése sokkal csekélyebb volt, sem-hogy 5 felvonást és 3 1/2 órának idejét a' Közönséggel kellemetesen eltöltesse, még inkább szembetűnő vala; vagy hogy némely Színjárszók' hideg játszások, és rolléjok nem tökéletes megtanulások a' jelenések' megváltoztatásokban észre-vett lassúság okozta ezen Játék' hidegebb elfogadását; ezzel nem igen elégedett-meg a' Közönség. — Hihető, hogy ezen Dráma' ügyes által-dolgoztatása, Jelenéseinek jobb egyben-kötetése, mindenek felett pedig a' játéknak tökéletesebb elő-adása, és az utolsó jelenésnek (melly egy magános beszéddel végződött) megváltoztatása mellett sokat fog nyerni. A' mai erányos, szép, és jól felállítotott dekoráziók tetszetek. —

Most tehát feltett szándékunknak, valamint ígérletünknek is eleget tévén, ezen Számmal tudósításunkat azon hazafiúi érzéssel tellyes, szívünk' buzgó kívánságával bévégezzük: hogy bár a' részünkről igazság szerint, világosan, és még is minden kíméllyel tett észre-vételeink', ócsárlásunk', intésünk', és a' feltalált hibáknak említése; ha nem mindnyájokra, legalább némellyekre nézve sikeres, és hasznos lett volna; egygy édes reményt, és lelkünkben kedvelt képze-

letet táplálunk: hogy Literatúránk hathatós és óriási lépésekkel a' tökéletesedésre való elő-menetelével és elő-mozdításával, a' szép-mesterségnek beborúlt ege nálunk is kiderülni, és azon komor felhők elfognak oszlani, melly olly sűrűn Tháliánk' temploma felett feltornyosodtak.

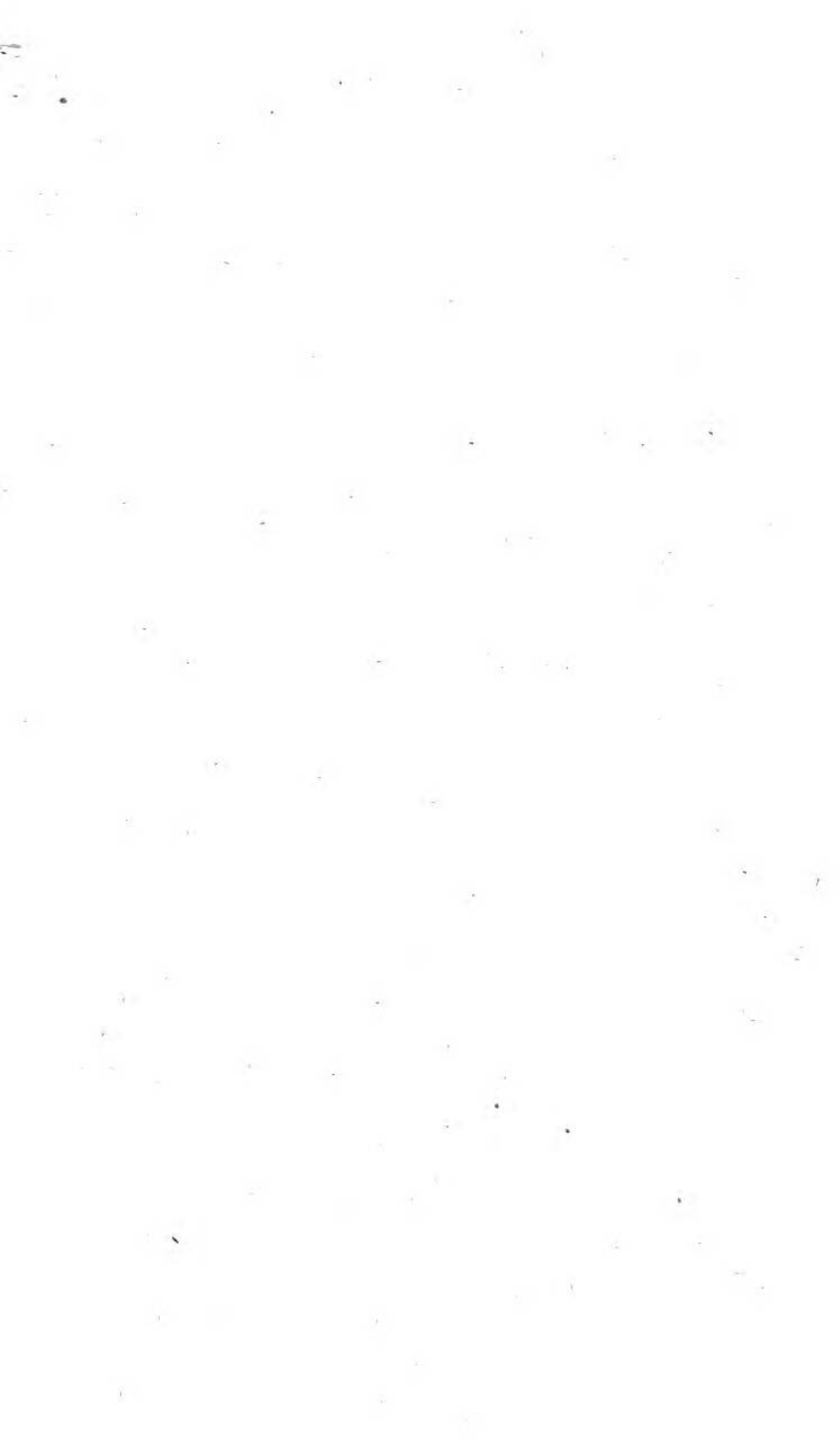
Nemzetünk' szerető mennyei Attya nyújtja kezét a' Magyarok' nehéz ugyan, de dícséretes feltételeik' folytatására és végbenvitelére; hasztalan lesz' az érzéketlen, és béavatlan embereknek, szép és nemes nyelvünk' felemelkedésére fordított heves törekedésén való szánakozó mosolygások, elméskedések, és vállok'-vonítása. Egy nemes Intézet valóban méltó szerencsés elő-menetelére, az ellenkező esetben nem csúfolást, de tiszteletet érdemel a' magyarnak jóra, hasznosra, szépre és nemesre való vágyása; de már nem is kételkedhetünk közeledő győzedelmünkön; mert valamint a' magyar akadémiánk talpköve a' hazafiak' dízsére megállapítatott; valamint nyelvünk is, mint a' Phoenix madár hamvából feltámadott; úgy nem sokára játék-színeinkre fordítatott igyekezetünknek, és figyelmetességünknek sikerét is fogjuk tapasztalni; mert az új Igazgatás bizonyosan a' hasznos újjításoknál fogva, a' mindent felelevenítő buzgó hazai szeretetnek, Abaúj' summás pénzbeli felsegíllésével össze-párosodása által, öröndetes következéseket fog velünk tapasztaltatni!

Ezen Irás szerzőjének neve azon igaz szívű, heves rész-vételtől győzze-meg a' Nemzetet; melly soha meg-nem engedné, hogy ezen szavai, vagy az előttünk fekvő tudósítás' folyamatjában kinyilatkoztatott gondolkozás' módja üres hangok, vagy dagályos szóval való pompázat legyen.

Igy tehát nyelvünk ismét fog virágnani Országunkban mind a' férfiak' szajokbul, mind aszszonyaink' bájoló rózsa ajakiról azon élesztgető kedves honni szavak fognak hangzani; mellyek épen olly alkalmasok valának régi magyar hőseink' tetteit a' maradékra, és a' késő világra költöztetni; valamint nyájasaknak és kellemeteseznek találtattak H í m f y szerelmei' leírásában, és mellyeket minden idegen nyelvek előtt unokáink valahára tulajdonokká tévén, büszkélkedni fognak. —

Játék-színi Jelentés.

Az Ünnepek után való Pénteken, az-az Aprilis' 8-dik napján' fog elő-adódni Szóllósy Lajos' részére. A' NAGY-IDAÍ LAKADALOM, mulattató Nemzeti nagy Pantomia (*Ballett*). Szerzette és tanította Szóllósy. — Muzsikáját készítette Herfurth Károly.

Österreichische Nationalbibliothek

000101

